Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde
6135 Csólyospálos, Móra Ferenc utca 11.
OM:202030

Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda Pedagógiai Programja

Csicsergő Mini Bölcsőde Szakmai programja

2026.

Készítette a nevelőtestület bevonásával Varga Lászlóné óvodaigazgató

Tartalom

I. Az óvoda adatai ... 4
1.A pedagógiai program jogszabályi háttere: ... 7
1.Gyermekkép ... 8
III. Az óvodai nevelés általános feladatai ... 9
2.Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés ... 11
3.Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása ... 14
VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei ... 15
1.Személyi feltételek: ... 15
2.Tárgyi feltételek: ... 16
3. Az óvodai élet megszervezése, Napirend, Hetirend ... 17
4.Hetirend ... 19
5.Óvodai nevelésünk rendszerábrája ... 20
6.A pedagógiai munka dokumentációi ... 21
7. Mérés, értékelés ... 21
V. A program tevékenységi formái ... 22
1.Játék ... 22
2.Verselés, mesélés ... 24
3.Ének, zene, népi játék, tánc ... 26
4.Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ... 29
5.Mindennapos mozgás ... 31
6.Külső világ tevékeny megismerése ... 34
7.Munka jellegű tevékenységek ... 50
8.A tevékenységben megvalósuló tanulás ... 51
VI. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése, esélyegyenlőség biztosítása ... 52
VII. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése, fejlesztése. ... 53
VIII. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában ... 55
IX. Tehetséggondozás ... 56
X. Az óvoda kapcsolatai ... 57
XI. Gyermekvédelem ... 60
XII. Speciális feladataink: A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének programja ... 62
XIII. Ünnepek, hagyományok az óvodában ... 67
XIV. Az óvoda egészségnevelési programja ... 68
1.Egészségnevelés ... 68
2.Az egészségnevelés célja ... 68

3. Az egészségnevelés feladatai 69
4.Egészséges életmód-fejlesztő programok 70
XV. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére 73
XVI. Érvényességi nyilatkozat 75
XVII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK 75
1.Csicsergő Mini Bölcsőde Szakmai Programja 2026 76
1.1..Az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői 77
I.2. Az intézmény bemutatása, személyi, szakmai felkészültség biztosítása 77
I.3. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatás elemek, tevékenységek leírása 77
I.4. A bölcsődei nevelés célja, feladata 81
I.5. A bölcsődei nevelés alapelvei 81
I.6. A bölcsődei nevelés feladatai 83
I.7. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei 84
I.8. A kapcsolattartás formái 86
I.9. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel 88
I.10. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei 89
I.11.Dokumentációk 92
I.12. Az intézményben vezetett nyilvántartások, illetve kezelt dokumentumok munkakörönként: 95
I.13. A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődéskor végére 96
I.14. Gyermek-elsősegélynyújtással kapcsolatos belső eljárásrend keretszabályai 97
I.15. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja 104
XVIII. Legitimációs záradék 105

I. Az óvoda adatai

Általános adatok

Ssz.	***Terület***	***Adat***
1.	A hatályos alapító okirat kelte, száma	CS/31-7/2024. 2024.01.09.
2.	A költségvetési szerv megnevezése:	Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde
3.	A költségvetési szerv székhelye:	6135 Csólyospálos, Móra Ferenc utca 11.
4.	A költségvetési szerv irányító szervének megnevezése:	Csólyospálos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
5.	A költségvetési szerv irányító szervének székhelye:	Csólyospálos Község Önkormányzata 6135 Csólyospálos, Kossuth utca 62.
6.	A költségvetési szerv telephelye:	Csicsergő Mini Bölcsőde
7.	A költségvetési szerv telephelyének címe:	6135 Csólyospálos, Kossuth utca 57.
8.	A költségvetési szerv alapításának dátuma:	2013.01.01.
9.	A költségvetési szerv fenntartójának megnevezése.	Csólyospálos Község Önkormányzata
10.	A költségvetési szerv fenntartójának székhelye:	6135 Csólyospálos, Kossuth Lajos utca 62.
11.	A költségvetési szerv átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv megnevezése:	Csólyospálos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
12.	A költségvetési szerv átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv székhelye:	6135 Csólyospálos, Kossuth Lajos utca 62.
14.	A költségvetési szerv jogelőd költségvetési szervének megnevezése:	Üllés és Forráskút Községek Általános Iskolája, Alapfokú Művészetoktatási Intézménye, Óvodája és Bölcsődéje
15.	A költségvetési szerv jogelőd költségvetési szervének székhelye:	6793 Forráskút, Jókai utca 32.
16.	Az intézmény óvodai csoportjainak száma 2020/2021. nevelési évben:	2
17.	Az intézmény napi nyitvatartási ideje a 2020/2021. nevelési évben:	7.00 – 17.00 napi 10 óra
18.	A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:	Óvodai nevelés
20.	Gazdálkodási jogköre:	Önállóan működő

21.	Óvodai csoportok száma összesen:	2
22.	Bölcsődei csoport száma:	1

A költségvetési szerv tevékenysége

A költségvetési szerv közfeladata: Magyarország helyi önkormányzatairól szóló2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdés 6. pontjában meghatározott óvodai ellátás. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94.§-a alapján mini bölcsődei ellátás.

Az Mötv. 13.§ (1) bekezdés 8. pontja és a gyermekek védelméről szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 21.§-21/C.§ szerinti gyermekétkeztetés.

Az Mötv. 13.§ (1) bekezdés 8. pontja és a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szoctv.) 62.§.a szerinti étkeztetés.

Vendégétkeztetés, munkahelyi vendéglátás.

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1.	851020	Óvodai nevelés

A költségvetési szerv alaptevékenysége: Az intézmény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben és a vonatkozó egyéb jogszabályokban részletezettek szerint ellátja az óvodai nevelési feladatokat, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 42. §. szerinti bölcsődei feladatokat, a 21. §-21/C.§ szerinti gyermekétkeztetést, a Szoctv. 62.§-a szerinti étkeztetést, vendégétkeztetést, munkahelyi vendéglátást.

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

1.	041233	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás
2.	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
3.	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
4.	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
5.	096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
6.	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
7.	104037	Intézményen kívüli gyermekétkeztetés
8.	107051	Szociális étkeztetés szociális konyhán
9.	104031	Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása
10.	104035	Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében
11.	104036	Munkahelyi étkeztetés gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben
12.	049010	Máshova nem sorolt gazdasági ügyek

1.	A költségvetési szerv illetékessége, működési területe:	Csólyospálos község közigazgatási területe, illetve szabad kapacitás terhére más település közigazgatási területe.
2.	A költségvetési szerv vállalkozási tevékenységének felső határa:	A költségvetési szerv vállalkozási tevékenységet nem folytat.

A költségvetési szerv szervezete és működése

A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje: A Képviselő-testület a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény alapján nyilvános pályázat útján nevezi ki és menti fel az intézmény igazgatóját. Az igazgatói megbízás 5 évig terjedő határozott időre szól. Az egyéb munkáltatói feladatokat a polgármester gyakorolja.

A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogszabályt szabályozó jogszabály
1.	közalkalmazotti jogviszony	A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
2.	munkaviszony	A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012.évi I. törvény
3.	megbízási jogviszony	A polgári törvénykönyvről szóló 2013.évi V. törvény
4.	közfoglalkoztatotti jogviszony	A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011.évi CVI. törvény
5.	köznevelési foglalkoztatotti jogviszony	A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény

A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezések

1.	A köznevelési intézmény típusa:	többcélú köznevelési intézmény, óvoda-bölcsőde
2.	Alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése:	Óvodai nevelés, a többi gyermekkel tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, mini bölcsődei ellátás.
3.	Gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:	Pénzügyi gazdálkodási feladatait a Csólyospálos Közös Önkormányzati Hivatal végzi, melynek székhelye:6135 Csólyospálos, Kossuth Lajos utca 62.

A feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám:

	Feladatellátási hely megnevezése	alapfeladat megnevezése	munkarend megjelölése	maximális gyermek-, tanulólétszám
1.	Nyitnikék Óvoda 6135 Csólyospálos, Móra Ferenc utca 11.	óvoda	-	50
2.	Csicsergő Mini Bölcsőde 6135 Csólyospálos, Kossuth Lajos utca 57.	mini bölcsőde	-	8

A feladatellátást szolgáló ingatlanvagyon.

	Ingatlan címe:	ingatlan helyrajzi száma:	vagyon feletti rendelkezési joga vagy a vagyon használati joga	az ingatlan funkciója, célja
1.	6135 Csólyospálos, Móra Ferenc utca 11.	30	használati jog	óvodai nevelés, főzőkonyha üzemelése
2.	6135 Csólyospálos, Kossuth Lajos utca 57.	386	használati jog	mini bölcsőde üzemelése

1.A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirat

- II. Bevezető

A Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda Bács-Kiskun megyében található, Szegedtől É-ra, egy kb. 1900 lélekszámú kisközség egyetlen óvodájaként. Az Üllés és Forráskút községekkel kötött intézményi társulásunk 2012. december 31-én történő felbomlása után önállóan működő intézménnyé váltunk, „Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda" néven.
Településünkön 2021. augusztus 31-ig nem volt bölcsődei ellátás, és nem is állt rendelkezésre megfelelő, használaton kívüli épület. Viszont az évek múlásával egyre inkább előtérbe került a három éven aluli gyermekek ellátásának igénye. A helyi községi önkormányzat elkötelezett volt a községben élő gyermekek iránt, így megvalósítandó feladatának tartotta a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, folyamatosan keresve ennek a lehetőséget.
A TOP-1.4.1-19-BK1-2019-00003 számú nyertes önkormányzati pályázat (amely gyermekellátási szolgáltatások fejlesztését tűzte ki célul), végre lehetővé tette egy Mini Bölcsőde létesítését. A Mini Bölcsőde Csólyospálos község központjában került átadásra a 2021-es évben. A pályázat megvalósulása a községben élő kisgyermekes szülők munkaerőpiacra történő visszatérését segítette elő és 20 hetes kortól vállalja azon kisgyermekek gondozását, nevelését, akik szülei gyermekük napközbeni ellátásáról nem tudnak gondoskodni.

1. Gyermekkép

1. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

2. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a

gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy

a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,

b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,

c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

5. Óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

III. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Feladataink:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

A gyermekek óvodába lépése előtt családlátogatás alkalmával tájékozódunk az otthoni körülményekről, szokásokról, amelyekben tapasztalatunk szerint nagy eltérések tapasztalhatók. Az óvodáskorú gyermekek egy része anyagi körülményeik miatt hátrányos helyzetű. A beszoktatás ideje alatt megismertetjük a gyerekekkel a mosdó használatát, a testápolási szokásokat. Úgy alakulnak ki helyesen az egészségügyi szokások, ha ezt minden felnőtt azonos módon és következetesen gyakoroltatja a gyerekekkel. Az otthoni rendszertelen, egyoldalú, szegényes táplálkozást az óvodai étkeztetés változatosságának kell feloldani. Fokozatosan kialakítjuk a helyes öltözködési szokásokat a szülők bevonásával. A réteges öltözködés előnyeit hangsúlyozzuk. Naponta szervezünk néhány percig tartó mozgásos tevékenységet, valamint rövid ideig tartó sétát, melyek hozzájárulnak a gyerekek mozgásigényének kielégítéséhez, mozgáskoordinációjának fejlődéséhez. Megfelelő időjárás esetén a testnevelés foglalkozásokat mindig az udvaron tartjuk. Biztosítjuk az alváshoz, pihenéshez szükséges feltételeket. Figyelembe vesszük a gyerekek eltérő alvásigényét.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Tudatosan tervezett, irányított mozgásra a tornaszobában vagy a szabadban biztosítunk lehetőséget. Tornaszobánk igényesen összeválogatott, gazdag eszköztára szolgálja a csoportos, differenciált, sokoldalú mozgás célzott fejlesztését. A gyermekek fejlettségének megfelelő módon és mértékben általános vagy speciális mozgást, ügyességet, állóképességet fejlesztő játékokat szervezünk. A feladatokat időtartamban, mennyiségben és minőségben differenciálva adjuk.

- Minden nap nyújtunk edzési lehetőséget a gyerekek számára.
- Ha az időjárás engedi kétszer is tartózkodunk a szabadban.
- Téli időszakban is kihasználjuk a téli időjárás adta játéklehetőségeket, szánkózás, csúszkálás, hóemberépítés.
- Melegben pancsolási lehetőséget biztosítunk az udvaron.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

- Udvarunk nagy része füves terület, de van homokos és szilárd burkolatú része is. Napos és árnyékos területtel egyaránt rendelkezünk, Virágoskertünkben tavasztól késő őszig a szülők által felajánlott virágok pompáznak. A gyerekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét korszerű, több készséget is fejlesztő, esztétikus megjelenésű, fából és műanyagból készült udvari játékszerekkel biztosítjuk.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítására, a környezettudatos magatartás megalapozására törekszünk.
- Csoportszobáink megfelelő méretűek, hideg időben az egész napos játék színterei, egyúttal az alvás helye is.
- A gyermekek étkezését egy külön épületben, az óvoda ebédlőjében biztosítjuk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A testápolás körében kialakított egészségügyi szokásokat önállóan, felszólítás nélkül végzik a gyerekek.
- A tisztálkodási eszközöket önállóan használják.
- Önállóan öltözködnek, ruhaneműiket, ágyneműiket rendben tartják.
- Kialakul bennük az esztétikus étkezés igénye, igyekeznek betartani az óvodában kialakított étkezési szokásokat.
- Ügyelnek környezetük rendjére, tisztaságára. Nemcsak saját tárgyaikra, hanem a csoportszoba, öltöző, ebédlő, tornaszoba, mosdó rendjére is figyelnek.

2.Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék;

- a gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az erkölcsi nevelés lehetséges színterei:

Közösség:

A gyermekeknek meg kell szokniuk az együttélés alapnormáit, az egymáshoz való alkalmazkodást, az esetenkénti lemondást. A közös élményszerű tevékenységek közben lehetőség adódik az erkölcsi tulajdonságok többszöri gyakorlására, megerősítésére. Az óvónő feladata a példaadáson kívül a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszer kialakítása, megerősítése, és folyamatos ellenőrzése.

Játék:

Játéktevékenység közben folyamatosan formálódik a gyermekek magatartása. A szerepjáték nagyon sok lehetőséget nyújt a viselkedéskultúra formálására, hiszen különböző szociális készségek gyakorlása válik lehetővé a játék során. Az óvónő tudatos befolyásolása által kialakulnak a kulturált közösségi magatartás szokásai. A szabályjátékokkal szintén növelhető morális érzékenységük.

A személyiségfejlesztő játékokat kihasználva segítjük a jó szokások és az illemszabályok megszilárdulását, a másság elfogadását.

Mese:

A mesék, versek, kitalált vagy igaz történetek szintén segítik a gyerekek etikai ismeretének gyarapodását. Ösztönösen azonosulnak a pozitív szereplőkkel, felismerik a jó és rossz etikai kategóriákat anélkül, hogy felhívnák erre a figyelmüket. Ezért mesélünk naponta, hogy alkalmat teremtsünk a viselkedési szokások bemutatására, értékhordozó, követhető minták megismerésére.

Nevelőtestületünk az erkölcsi nevelés alapjait a következőkben fogalmazta meg:

- közösségi életre nevelés, a közösségi tudat kialakítása,
- szokásrendszer megalapozása,
- erkölcsi tulajdonságok megismerése, döntési képesség fejlesztése,
- segítőkész, figyelmes, empatikus, önzetlen magatartási formák megalapozása,
- a kulturális környezet iránti érdeklődés felkeltése, pozitív viszony kialakítása,
- a természeti környezet iránti érdeklődés felkeltése, pozitív viszony kialakítása,
- munkára nevelés,
- fegyelmezett magatartás kialakítása.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- a jó és rossz cselekedetek között különbséget tesz, törekszik a jóra,
- szófogadó, engedelmes,
- a viselkedési szabályokat, normákat igyekszik betartani,
- a segítőkész, figyelmes, önzetlen magatartási formák kialakulnak.

Feladataink:

- A beszoktatás pillanatától kezdve szeretetteljes, családias, biztonságos légkör megteremtése.
- A gyerekek óvodába lépése előtti családlátogatás alkalmával folytatott beszélgetésekből igyekszünk képet kapni a család érzelmi viszonyairól, a családtagok egymáshoz való kötődéséről. Ezek a tapasztalatok alapján készülünk fel a gyerekek fogadására.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot a pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi intézményünkben.
- A beszoktatás időszaka meghatározza a gyerekekben kialakuló érzelmi kötődést az óvodához. Ennek érdekében a következőket tesszük: szülő-gyermek együtt ismerkedjen az óvodával, behozhatják kedvenc játékaikat, választhatnak maguknak jelet.
- A csoportszobák kedves, derűs, nyugalmat árasztó, kuckósított berendezése hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek egész nap folyamán megfelelő helyet találjanak, és jól érezzék magukat.
- Fontos az érzelmekre épülő kapcsolatteremtés a felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek között a kialakult kapcsolat erősítése, a helyes közösségi magatartás formálása érdekében.
- Az óvoda minden dolgozója különös szeretettel, odafigyeléssel, megértéssel és

türelemmel forduljon a gyerekek felé.

- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- Fontos a felnőtt viselkedésének mintaértéke, mert megfigyelve, utánzás útján tanul a gyermek. A társaknak az óvodában kialakuló kis játszócsoportoknak az egyénre gyakorolt fejlesztő hatása igen nagy.
- Hangsúlyosnak tartjuk a közös élményekre épülő tevékenységek megszervezését (névnap, születésnap, ünnepekre való készülődés, ajándékkészítés).
- Elősegítjük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését és arra neveljük, hogy elfogadóak és megértőek legyenek a különbözőségek elfogadásában.
- A gyermek nyitottságára építünk, és ahhoz segítjük hozzá a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából tudjuk, hogy az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, egymáshoz, felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Az adott tevékenység által megkívánt magatartási formát önként vállalják.
- Tájékozódni tudnak a közösségben, a közös tevékenységekben aktívan részt vesznek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- Észreveszik, hogy kinek miben van szüksége segítségre.
- Felelősséget éreznek vállalt feladatért.
- A megkezdett munkát igyekeznek befejezni.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépéshez.

3.Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

- A tanulás hatékonyságához fontos, hogy örömmel és önként vegyen részt a gyermekek a tevékenységekben. Az óvodapedagógus által ajánlott tevékenységek egyik célja az, hogy képességeiknek megfelelő feladat elé állítsuk a gyerekeket. A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát, és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához.
- Törekszünk arra, hogy mindegyik gyermek kapjon nap, mint nap valamilyen pozitív megerősítést. A kudarcok ellentétes hatást váltanak ki, a gyermek bátortalanná, visszahúzódóvá válik, alul értékeli önmagát, és alatta marad saját teljesítőképességének.
- Rendszeresen biztosítjuk a mozgásos játék lehetőségét, melyben fejlődik a gyermek vizuális memóriája, térről való ismerete, térészlelése, harmonikus mozgása.
- A játékot és a mesehallgatást, mint összetett képességfejlesztési lehetőségeket használjuk ki:
    - az anyanyelv fejlesztésére,
    - tapasztalatszerzésre,
    - a természeti és társadalmi környezet megismerésére.

- Rendszerezzük, és fokozatosan bővítjük a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai módszerek segítségével. Ezeken keresztül fejlődnek:
    - egyre pontosabb valósághű észleléseik,
    - figyelemösszpontosításra való képességeik,
    - valósághoz közelítő képzeleti működésük,
    - reproduktív emlékezetük,
    - logikus, kreatív gondolkodásuk.

Egyre több gondolkodásfejlesztő szabályjátékkal ismertetjük meg a gyermekeket, amelyeket mindig elérhető helyen találhatnak meg a csoportszobában. (társasjátékok, dominók, kártyajátékok, logikai játékok, Logico, bohóckártya, puzzle).

VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1. Személyi feltételek:

Személyi feltételek

1. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

2. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

5. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Intézményünk 50 gyermek befogadására alkalmas, 2 csoportos óvoda, amelyben szinte minden 3 – 7 éves gyermeket fogadni tudunk. A fennmaradó férőhelyekre (igény esetén), két és fél éves gyermekeknek is tudunk helyet biztosítani. A két csoport általában részben osztott csoportszerkezetű. Az adott év aktuális gyermeklétszáma határozza meg a gyermekek két csoportba való elhelyezésének a szempontját. Egy óvodavezető, négy óvodapedagógus, kettő szakképzett dajka biztosítja a folyamatos minőségi munkát. Az óvodapedagógusi tevékenység az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében speciálisan képzett gyógypedagógusok közreműködnek.
Nevelői közösségünk összetartó. A szülőkkel szoros kapcsolat kialakítására törekszünk, melyet közös programokkal, munkadélutánokkal, ünnepi műsorokkal, kirándulásokkal próbálunk elmélyíteni. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve veszünk részt a falu rendezvényein. Közvetlen és közvetett partnereinkkel kölcsönös, egymás érdekeit szem előtt tartó és segítő kapcsolattartásra törekszünk.

2.Tárgyi feltételek:

Az óvodánk épülete egy önkormányzati pályázatnak köszönhetően 2016.09.01-től kibővült, így az Alapító Okiratunk által meghatározott férőhelyhez megfelelő nagyságú csoportszobákkal, öltözővel és gyermekmosdóval rendelkezünk. Rendelkezünk a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezése oly módon van kialakítva, hogy az szolgálja a gyermek biztonságát, kényelmét, megfelel változó testméretének, biztosítja egészsége megőrzését, fejlődését. A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Tornaszobánk is van, amely fejlesztő helyiség is egyben. Tornaszobánk valamint értékes tornaszereink lehetővé teszik, hogy nagy hangsúlyt fektessünk a testi nevelésre, valamint az egészséges életmódra való felkészítésre. Lehetővé tesszük mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőség szerint természetes anyagokkal vesszük körül. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a

biztonságukra figyelemmel helyezzük el. Megfelelő komforttal rendelkezünk, hatalmas és irigylésre méltó füves udvarunk van, ahol megtalálhatók a modern, uniós követelményeknek is megfelelő udvari fajátékok. Vonzó, tiszta, esztétikus külső és belső környezetben fogadjuk a nagyjából azonos szociokulturális helyzetű elsősorban falubeli, valamint tanyasi családok gyermekeit. Pozitívuma még óvodánknak, hogy külön ebédlővel is rendelkezünk. A fenntartó Önkormányzat jóvoltából 2015 tavaszától egy 30 m^2-es udvari fedett zsibongóval is rendelkezünk, amelynek az esős évszakokban és a nyári hőség idején is nagy hasznát vesszük.
Óvodánk megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, és a szülők fogadására is lehetőséget teremt. A nagyobb rendezvények lebonyolítása az óvodai konyha-ebédlő épületében történik.
A program megvalósításához szükséges legalapvetőbb tárgyi feltételek adottak, a meglévők karbantartása, bővítése folyamatos.

3. Az óvodai élet megszervezése, Napirend, Hetirend

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

4. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé

teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

7. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

8. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

9. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltése kori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazunk.

Napirend

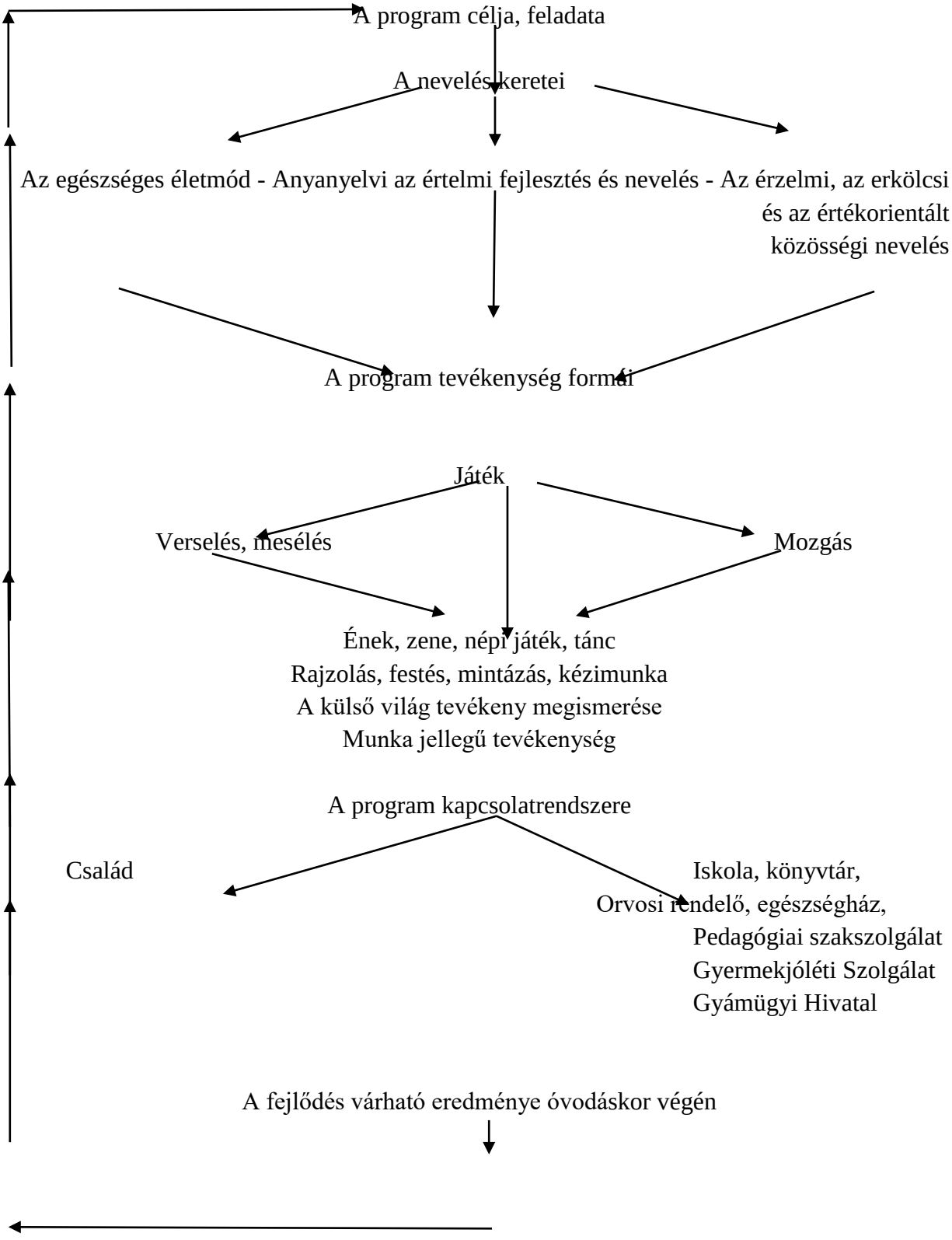
A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

7^{00} -12^{00}	**Folyamatos játék**
	Folyamatos étkezés, önkiszolgálás
	Egészségügyi szokások gyakorlása
	Testmozgás
	Tevékenységek ajánlása, (iskola-előkészítő fejlesztő tevékenység nagycsoportosok részére)
	Levegőzés, séta, udvari játék
11^{30} – 13^{00}	**Ebéd, önkiszolgálás**
	Egészségügyi szokások gyakorlása
13^{00} - 15^{00}	**Alvás mesével, altatóval**
	Pihenés
	Folyamatos ébredés
	Uzsonna
	Egészségügyi szokások gyakorlása
15^{00} - 17^{00}	**Folyamatos játék**
	Mozgás
	Tevékenységek ajánlása
	Egyéni fejlesztés
	Folyamatos hazabocsájtás

4.Hetirend

	Kötött	Kötetlen
Hétfő	Mozgás	Verselés, mesélés
Kedd		Verselés, mesélés Külső világ tevékeny megismerése
Szerda		Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Csütörtök		Verselés, mesélés
Péntek		Verselés, mesélés Ének-zene, népi játék, tánc

5.Óvodai nevelésünk rendszerábrája

6.A pedagógiai munka dokumentációi

Az óvodában kötelezően használandó nyomtatványok:

OviKRÉTA felületen:

- Felvételi és előjegyzési napló
- Felvételi és mulasztási napló,
- Jelenléti ív,
- Csoportnapló,
- Óvodai törzskönyv,
- gyermekek fejlődésének nyomon követése.

Vezetésük a törvény által előírt módon szükséges.

7. Mérés, értékelés

A gyermekek mindenkori mérésének-értékelésének a nevelőtestület által elfogadott szabályai a következők.

A mérések gyakorisága, mérési eszköz korcsoportonként.

Korcsoport	Év eleji mérés	Év végi mérés
3-4 évesek	Gyermek fejlődésének nyomon követése **oviKréta** felületen Október-november	Gyermek fejlődésének nyomon követése **oviKréta** felületen Május
4-5 évesek	Gyermek fejlődésének nyomon követése **oviKréta** felületen Október-november	Gyermek fejlődésének nyomon követése **oviKréta** felületen Május
5-6 évesek	**MSSST év elejei szűrés** **SOLE Logopédiai beszédfelmérés** Gyermek fejlődésének nyomon követése **oviKréta** felületen Október-november	**MSSST év végi visszaszűrés** Gyermek fejlődésének nyomon követése **oviKréta** felületen Május

Feladataink:
A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek anamnézisét, valamint a testi, szociális, érzelmi erkölcsi és értelmi fejlődésével kapcsolatos információkat képességekre, készségekre, részleteire lebontva tartalmazza az óvodai nevelés teljes időszakára kiterjedően.

- Az óvodapedagógus a mérések tapasztalatait fogadó órán közli a szülővel, aki az elhangzottakat aláírásával igazolja.
- A Csongrád Megyei pedagógiai szakszolgálat gyógypedagógusai minden tanköteles korú gyermek MSSST - és SOLE -szűrését és visszaszűrését elvégzik a szülő beleegyezését követően. Ebben az esetben is fogadó órán ismertetik a mérés

eredményét, és a további javaslatokat, teendőket a szülővel.

- A mérések összegzése az első félév végén és a nevelési év végén is megtörténik, kiemelt és fejlesztendő területek kijelölése az óvodapedagógus feladata, a fejlesztendő területekre fejlesztési terv készítése a csoportos óvónők feladata.

V. A program tevékenységi formái

1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

1. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

3. A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Feladatok:

- Nyugodt légkör, elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Az óvodában megjelenő játékfajták, és azok tartalmának minőségének gazdagítása a gyerekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játékban.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyerekekkel.

- A nyugodt légkör, az egész óvodai életnek elengedhetetlen feltétele, mert elmélyült, örömteli játék e nélkül nem lehetséges.
- A folyamatos napirend bevezetésével megszűnt a játékidő szakaszolása. Mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetes, hogy kapkodás nélkül tevékenykedhessen. Minél többet játszik a gyermek annál nagyobb lehetősége van fejlődésének elősegítésére.
- A napi életszervezésben arra törekszünk, hogy a gyerekek minél több időt töltsenek el udvari játéktevékenységgel.
- A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos. A kicsiknél több lehetőséget biztosítunk az egyéni kis pihenő és búvóhelyek kialakításához. Legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra is. A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- A tudatos óvónői munka lényeges eleme a játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Ez az óvónő nagy felelőssége, hiszen az, hogy a gyermek mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik, lényegesen befolyásolja minden irányú fejlődését. A játékhoz olyan eszközt biztosítsunk, amely esztétikus, könnyen tisztítható, veszélytelen, jó minőségű, különböző alapanyagú, sokféleképpen egymással variálható.

Mozgásfejlesztő játékeszközök és a mozgásfejlesztés lehetőségei:

- A nagy mozgások fejlesztésére az udvaron és a tornaszobában is biztosítsunk megfelelő eszközöket (bordásfal, zsámoly, pad, tornaszőnyeg, karika, komplett tornaszer).
- A szem- kéz koordináció fejlesztéséhez a csoportszobában és az udvaron is biztosítsunk megfelelő eszközöket. (homokozó formák, kosárlabda, ugráló kötél, különböző méretű gyöngyök, barkácsoló, ábrázoló eszközök).
- A finommotorika fejlesztéséhez (gyurma, szövőkeret, tű, cérna a varráshoz, apró gyöngyök).
- Sokfajta játékot tanítunk az eszközökhöz kapcsolódva (pl. népi játékok, futó, fogó játékok).

A szociális játékok eszközei, fejlesztési lehetőségei

- A családjátékhoz nagyon fontosak a babák, mackók.
- A gyermekek környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. A családban, óvodában, tágabb társadalmi, természeti környezetben szerzett tapasztalatokat a gyerekek játék közben átélik. A gyerekek játékában az óvodán kívüli negatív tapasztalatok és érzelmek is megjelenhetnek, az agressziót vagy szorongást kifejező játék is a gyerekek élményeiről vall.
- A gyerekeknek a játék során legyen lehetőségük arra, hogy feszültségeiket, belső problémáikat felszínre hozzák és kifejezhessék.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszédek támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítésével, a beszéd prozódiai elemeinek gazdagításával.
- Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, összefüggő beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.
- A HH, HHH gyermekekre fordított figyelem a beilleszkedésük támogatása a játékban, minél több spontán párbeszédes helyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi nevelés.
- A szülők részére hiteles kommunikáció és érvek a szabad játék fontosságáról.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek képesek kitartóan több napon keresztül egyazon játéktémában együtt játszani.
- Játékukban leggyakrabban a szerepjáték jelentkezik.
- Az ismert meséket szívesen dramatizálják, bábozzák.
- Képesek bonyolult építményeket létrehozni.
- Kedvelik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által elvárt viselkedési szabályok.

2. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A tevékenységek célja:

1. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

2. Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

3. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A

belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

4. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

5. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

6. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Feladatok:

- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek is jelenjenek meg.
- A gyermekek életkori sajátosságának megfelelő irodalmi anyag kiválasztása, válogatása (népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek).
- A tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása, a nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése.
- Az irodalmi anyag kiválogatása: a mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, ezért nagyon fontos az igényes válogatás, ehhez a legnagyobb és legfontosabb a népköltészet adja. A népi mondókák, rigmusok, népmesék minden korosztálynak bőséges kínálatot nyújtanak. A lovagoltató, simogató, ringatók a meghitt együttlétek alatt érzelmi kötődést alakítanak ki. A népmesék közlésvágyból születtek, a mesei történetek kiindulópontja mindig valami megrázó érzelem: a szeretet, harag, félelem, öröm, szomorúság. Cselekménye a jó és rossz összecsapása. Táplálója az érzelmektől átfűtött képzelet és az akadályt nem ismerő akarat, ezért illik az óvodások életkorához.
- A vers játék a nyelvvel, az érdekes szépen hangzó beszéddel.

A tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása

- A mesélés a csend szigete, naponta ismétlődő tevékenység.
- A gyermekeket az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan hozzászoktatjuk a mese figyelmes végig hallgatásához. Ehhez ki kell alakítani egy állandó, meghitt helyet.
- A vegyes életkorú csoportban a csendes pihenő megkezdése jó alkalom a hosszabb és folytatásos mesék mondására a nélkül, hogy a hamar elalvókat zavarná.
- A verselés a tevékenységekhez kötődő együttlétek hangulatát fokozó játék. Mindenhez lehet kötni, séta, udvari bogarászás közben egy-egy látványt, jelenséget lehet érdekesebbé tenni általa. Sok esetben pedig jó hangulatú, ritmikus, mozgásos játék.

- Az általunk elkezdett versekbe a kisebbek is bekapcsolódnak, a nagyobbak pedig már képesek felfogni a versek témáját, költői képeit. Fontos, hogy mennyiségben és tartalmi színességben olyan repertoárral rendelkezzünk, hogy az adódó alkalmakhoz mindig kapcsolódni tudjunk.
- A bábozás élményét az óvónői bábjátékban éreztetjük meg a gyermekkel, később lehetőséget biztosítunk próbálkozásainak. Az egyszerű síkbábok, fakanál bábok használatán túl kesztyű és ujjbábokkal is játszanak.
- Az óvónő mesélése, versmondása példaértékű legyen, hiszen a gyermek azt igyekszik utánozni.
- Nyelvtanilag helyes, tiszta beszéddel, ejtéssel, megfelelő artikulációval tolmácsolja az óvónő az irodalmi alkotásokat. Így a gyermek szabad önkifejezése jól fejlődik, szókincse bővül.
- Ha valamilyen okból egyéni fejlesztésre szoruló gyermeknél személyre szabottan, a konkrét hiányosságokat megcélozva kell alkalmazni a mese, a vers és a báb kínálta fejlesztési lehetőségeket, pl. helyes hangzó-ejtés gyakoroltatása mondókával, vagy beszédgátlás oldása bábbal.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Az irodalmi élmény együtteséből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek várják és kérik a mesét.
- Szívesen mondogatnak rigmusokat, verseket, mondókákat.
- Egyszerűbb meséket szívesen mesélnek, báboznak és jelenítik meg dramatizálással.
- Néhány kedvelt mesehősükkel megtörtént dolgokat beviszik játékukba.

3.Ének, zene, népi játék, tánc

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi

játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

2. A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

3. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

4. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

5. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

6. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A tevékenység célja:

- A gyermekeket megszerettetni az énekléssel, az énekes játékokkal.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgáskultúra) és zenei kreativitásuk alakításában.
- Minél több zenei élményhez juttatni a gyermekeket, zenei ízlésük és zenei anyanyelvük megalapozása érdekében.
- Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Feladatok:

- A felhasznált zenei anyag igényes válogatása az életkori és a csoport képességszintjének figyelembevétel.
- Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.
- Nyelvi képességek fejlesztése, a mondókák, a gyermekdalok, és zenei készségfejlesztő játékok által.
- A felhasznált zenei anyag igényes válogatása az életkori és a csoport képességszintjének figyelembevételével az óvodai zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyerekekkel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai minden napok része, mint a napi mesélés. Napközben is

bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, vagy körjátékok játszására. Az élményt nyújtó közös éneklés a művészeti, esztétikai nevelés szempontjából fontos.

- A 3-4 éves korú gyermekekkel ölbeli játékokat, arc, kéz, ujj, lovagoltató játékokat játszunk. Ezek belsőséges kapcsolatot teremtenek a felnőtt és gyermek között, erősítik a kicsinyek biztonság érzetét, érzelmileg gazdagítják őket. A kicsiknek olyan egyszerű 4-5 hangból álló énekes játékokat tanítunk meg, amelyek játéka álló helyzetben játékos mozdulatokkal eljátszható.
- A 4-5 éveseket olyan mondókákkal, nagyobb hangterjedelmű és hangkészletű énekes játékokkal ismertetjük meg, melyekkel mozgásuk is jól fejleszthető. Ismerjék meg a csigavonal, hullámvonal, szerepcserére épülő játékokat. Megismernek néhány ünnepre és a1kalomra szóló dalt is melyhez utánzó mozdulatokat, játékokat lehet kitalálni.
- A 6-7 évesek legyenek anyáskodóak, játszanak minél több ölbeli játékot a kisebbekkel. Alkalmazzák a kiolvasókat, különböző játékhelyzetekben.
- Zenehallgatáshoz értékes műveket válasszunk népdalainkból rokon és más népek dalaiból, valamint hallgathatnak komplett magyar műzenét, altatókat, klasszikus zenét is.

Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása:

- A gyermekek játék közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban-hangosabban beszélni, mondókázni, énekelni. Mozdulatokkal érzékeljék az egyenletes lüktetést. Az óvónő énekelgessen sokat a gyermekek között és keltse fel érdeklődésüket a zenehallgatás iránt.
- Énekelgessenek, 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. Ismerjenek meg sok mondókát és gyerekdalt. Körjátékok közül nehezebbeket is válogathatnak. (Szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító).
- A tiszta éneklés érdekében énekeljenek önállóan. Énekeljenek egyénileg és kisebb csoportokban, halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Érezzék az egyenletes lüktetést, a dalok, mondókák ritmusát. Használjanak többféle ritmushangszert.
- Ismerkedjenek meg alkalomhoz illő műdalokkal.
- Olyan dalokat válogassunk, amelyben már szünet és szinkópa is előfordul. Bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító, fogyó játékokat is szervezzünk.
- Gyakran énekeljenek egyénileg a tiszta éneklés érdekében. Tudják megkülönböztetni az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusát. A zenei neveléssel megvalósítható képességfejlesztés mellett a legfontosabb, hogy a gyerekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, lehetőleg tisztán énekeljenek.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel.
- Beszéd és zenei hallás fejlesztése.

- Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszédek, dramatizálás gyakorlása.
- A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása.
- Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős, énekes játékok).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek mernek és tudnak egyedül is énekelni.
- A zenehallgatásra szánt műveket figyelmesen hallgatják.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát

4.Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja:

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

5. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Feladatok:

- Az alkotó tevékenységet tartalmának, minőségének fejlesztése.
- Biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit az óvodai alkotó, alakító tevékenység szervezésében alapvető feladatunk, hogy egy jól elkülönülő hely legyen a csoportszobában, ahol a nap folyamán bárki szabad választás alapján alkotó tevékenységbe kezdhet. Ennek alapfeltétele, hogy a szükséges eszközök elérhető helyen legyenek.
- Az alkotó tevékenységek: tartalmának, minőségének fejlesztése 3-4 éves korban: ábrázoló tevékenységük szervesen beépül játékukba, ebben az időszakban manipulálásuk nem más, mint a gyakorló játék egy fajtája.
- Feladatunk ebben az időben a szokások, szabályok rögzítése, a technika használatának pontos megtanítása, gyakoroltatása, illetve annak figyelemmel kísérése, hogy időről időre változatos sorrendben minden eszköz újra kézbe kerüljön.
- A szabadon firkálgató, mázoló, gyurkáló gyermekekkel éljük át a felfedezés, az alkotás, a színek, formák adta örömök, esztétikai élményét.
- A firkából kilépő valamint ábrázolni kezdő gyermeket egyénileg segítjük a továbblépésben, de fokozatosan figyelünk a gyermek igényeire, gondolataira, engedjük szabadon próbálkozni.
- Bátran adjuk már a kisebb gyermek kezébe is ollót, tűt, ragasztót, pálcikát stb., ha ez az eszköz nem balesetveszélyes, s megtaníthatjuk a gyermekekkel egyenként, hogyan kell azokkal helyesen bánni.
- A manuális tevékenység is természetes módon beépül a gyermekek játékába. A gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítjük, élményeikhez kapcsolódó témákkal, és azokhoz megfelelően illeszkedő technikákkal.
- Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás. A plasztikai munkák során legyenek képesek formák tagolására, sajátítsanak el újabb formát, technikát. A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában.
- A képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót. Gazdagítsuk a technikai megoldásokat.
- Arra ösztönözzük a gyerekeket, hogy a saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjen meg a mesék, versek, kirándulások, ünnepek eseményábrázolásai is.
- Ajándékkészítés elsősorban ünnepekhez kötötten.
- Segítsük a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében, nagyobb méretű elemekből összeállított térrészek, búvóhelyek, sátrak, házak építésében a tér változatos kihasználása érdekében. A környezetben látható esztétikus jelenség megfigyelése, rácsodálkozása, pl. táj, növények, időjárás, gyermekek, állatok.
- Törekedjünk a gyermeki alkotások kiállítására, a tehetségek bátorítására.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése, megszólítás, szándéknyilvánítás kérés, tudakozódás.
- Különböző mondatfajták használata.
- Aktív, és passzív szókincs bővítése.
- Véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása.
- Formák, színek magyarázata.
- A barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése.
- Kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Az eszközöket készség szinten kezeli.
- Mondanivalójukat vizuálisan ki tudják fejezni.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.
- Képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Téralakításban ötletesek.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Emberábrázolásaikban megjelenítik a részformákat is.

5. Mindennapos mozgás

A tevékenység célja:

- A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése és a mozgás megszerettetése.
- A mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése, gyakorlási lehetőség biztosításával.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,

b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,

c) szervezett mozgásos tevékenység.

Feladatok:

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a

mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

4. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Úgy kell kialakítani a gyermekek napirendjét, hogy egész nap biztosítsunk számukra megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez, a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodjunk.
Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásra. A szervezett tevékenységben használt eszközöket kivisszük az udvarra is, pl. labda, ugrókötél, kosárlabda, kosárlabda állvány, füles labda.
A szabadjáték tevékenységben feladatunk, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.
A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, ennek eredményeképp egészséges lesz a gyermek.

Mozgásfejlesztés a szervezett tevékenységekben:

(Kötött mozgás csoportos mozgástevékenység, minden napi mozgás)

- A testnevelés foglalkozások anyaga az atlétikai, torna játék jellegű gyakorlatokból

tevődik össze. A testnevelési foglalkozások során teremtsünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (gerinctorna, lábboltozat erősítés).

- A testnevelési anyag összeállításakor meghatározó az óvoda felszereltsége. Az atlétikai gyakorlatokat (futások, ugrások, dobások) lehetőség szerint olyan időszakra tervezzük, amikor biztos, hogy a szabadban végezhetjük.
- Tervezésnél mindig figyelembe kell venni a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét.
- Fontos, hogy a mozgásos anyaghoz természetesen igazodjanak a program fejlesztési feladatai. Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. A különböző nehézségű differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő mozgásos feladatokat. A testnevelés foglalkozásokon gyakran használjuk a kézi szereket, különösen a labdát. A rendszeresen szervezett foglalkozásokon nagy lehetőség van a fejlesztő program feladatainak fokozatos és természetes megvalósítására.
- A 3-4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes nagymozgásokat tartalmazza, legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival. Ezért alkalmazzuk a testrészek ismeretét célzó gyakorlatokat, a tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlását, az utánzást ösztönző mozgásos játékokat. 4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. A mozgásfejlesztésnél előtérbe kerülnek az egyensúlyérzék-fejlesztése szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok. A testséma fejlesztésében kiemelt jelentősége van az oldaliság tanításának, melyet a kezességtől függetlenül a csuklón szalaggal jelölünk. Ezt a fejlesztést szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugrókötelezés.
- Az 5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése lesz a legfontosabb. Tovább fejlesztjük a finom motorikus készségeket, amely az írás megtanulásának elengedhetetlen feltétele.
- A szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokat lehet fejleszteni. Erre a célra is különböző méretű labdák, szalagok, botok jól használhatók.
- A minden napos mozgás anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal.
- Nagy jelentősége van, a tornaszobában felállított komplett tornaszernek.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartók a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúly észlelése,

összerendezett mozgása kialakul.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat, a különböző verseny játékok, ügyességi játékok játszásakor.

- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.

6.Külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerésére nevelés célja:

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja azok szeretetét, védelmét.
A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

Feladatok:

- tegyük lehetővé a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését,
- biztosítsunk elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására,
- segítsük elő a gyermek önálló vélemény alkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzünk hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- fejlesszük a gyermekek kommunikációs készségét a közvetlen tapasztalat, és ismerkedés során,
- keltsük fel a gyermekek matematikai érdeklődését az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, és megtapasztalása révén,
- alapozzuk meg logikus gondolkodásukat, és erősítsük a problémás helyzetekhez való pozitív viszonyulásukat.

A 3-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

- A környezet megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai tevékenység egészét.
- A témák megválasztásánál figyelembe vesszük óvodánk területi elhelyezkedését.
- A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják a többi nevelési területet, mozgásos játékokra, cselekvésre, érzékszervi megtapasztalásra épülnek.

- A kisebb gyermekek szeressék meg óvodájukat, majd az óvoda közvetlen környezetével ismerkedjenek meg.
- Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit.
- Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, évszakra jellemző képeket.
- A nagyobbaknál törekszünk a gyűjtőmunka gazdagítására, évszakalbumot készítünk, családi albumokat nézegetünk.
- A séták során gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait, megismertetjük a közlekedési eszközöket.
- Természetes környezetükben figyeltetjük meg a házi állatokat, madarakat, bogarakat.
- A legnagyobbak tájékozódjanak az óvoda környékén.
- Figyeljék meg a növények fejlődési feltételeit, a környezet szennyeződéseit
- Legyen ismeretük a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről.
- A gyerekek érdeklődésük szerint nézzenek többször is a természetről, természetvédelemről, vadállatokról szóló ismeretterjesztő kisfilmeket.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során

- A hosszabb- rövidebb séták lehetővé teszik, hogy a gyerekek valós élethelyzetekben alkalmazzák a helyes köszönést, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését.
- A séták utáni megbeszélések segítik a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati felismerése, megtapasztalása.
- Pozitív viszony kialakítása a probléma helyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
- A környezet megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek.
- A matematikai fogalmakkal természetes módon ismerkedik meg.
- A matematikai fogalmak fokozatosan beépülnek a beszédükbe, felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, fejlődik tér, sík és mennyiség fogalmuk. Feladatunk, hogy egyéni képességeiknek megfelelően fejlesszük matematikai ismeretüket.
- Problémahelyzetek létrehozásával a gyermekeket logikus gondolkodásra késztetjük.
- Addig tartjuk a gyermek érdeklődését ébren, míg rá nem jön minden variációs lehetőségre. Ezáltal fejlődik a logikus gondolkodásuk, problémafelismerő és megoldó készségük.
- A vonzó, szép óvodai környezetben nap, mint nap arra neveljük őket, hogy ne szemeteljenek, ne rongálják a környezetük tárgyait, óvják, gondozzák.
- A gyerekek által a szülők szemléletét is formáljuk, hogy óvják, védjék környezetüket.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása.
- A fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása.
- A beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, az összefüggő beszéd gyakorlása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét. Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Óvják, védik környezetüket. Környezettudatosság jellemzi szemléletüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakokat néhány jellegzetességükkel.
- Ismerik a növény szót, tudják, hogy a fa, bokor, virág, fű, a zöldségfélék növények.
- Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Ismernek a növényekkel kapcsolatos munkákat (szántás, szüret, aratás).
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönbözteti a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, mellé, elé).
- Kialakul a jól érthető beszéd.

A fenti tartalmakat figyelembe véve a TÁMOP 3.1.4 pályázat keretében megvalósított intézményi innováció, és a pedagógus innovációk témahetei beépítésre kerültek az éves tervezés, két hetekre lebontott tematikus terveibe. A jeles napok köré épített tematikus hetek legfőbb célja és feladata, hogy megalapozzák és kialakítsák a gyermekek egészséges életmódját, és környezettudatos magatartását.

A környezet megismerésére nevelés két hétre tervezett témáihoz kapcsolódnak az ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, valamint a mozgásos tevékenységek anyagai illetve a mindennapi verselés, mesélés és játék.

A környezet megismerésére nevelés témahetei:

		Témák, feladataink	**A fejlesztés matematikai tartalma**
1.	**Szeptember első két hete**	➢ **Óvodások lettünk, nagyok vagyunk** <u>Süni csoport:</u> A gyermekek fogadása,	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással

		ismerkedés a nevekkel, jelekkel, szokásokkal, az óvoda helyiségeivel, az udvarral, az óvoda nevével és a névadó madarával, a cinegével. Nyuszi csoport: Elevenítsék fel ismereteiket az óvoda névadó madaráról, a cinegéről. Beszélgessenek nyári élményeikről. Elevenítsék fel korábbi óvodai emlékeiket, beszélgessenek saját fejlődésükről és arról, hogy hamarosan iskolások lesznek. Ismételjék át a csoport szabályait, ismerjék meg a nagycsoporthoz tartozó alapvető szokásrendet.	➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség
2.	**Szeptember második két hete**	➢ **Egészséghét** Süni csoport: Fontos, hogy alakuljon ki a gyermekek igénye az egészséges életvitelre, egészségmegőrzésre. Tanulják meg, hogy ahhoz, hogy egészségüket megőrizzék, nagyon fontos a tisztálkodás, környezetük tisztán tartása, a sportolás és nem utolsó sorban a helyes táplálkozás! Ismerkedjenek meg az egészségtelen és egészséges ételeket. Az őszi zöldségek, gyümölcsök felismerése, megnevezése. Őszi természet megfigyelése. Ismerkedés az őszi gyümölcsök színeivel. Csoportosítások szín, méret, íz, forma szerint. Séták alkalmával megfigyeljük, hogy milyen gyümölcsfákat látunk a kertekben. Nyuszi csoport: Fontos, hogy alakuljon ki a gyermekek igénye az egészséges életvitelre, egészség megőrzésre. Fontos, hogy tudják és nevezzék meg az egészségtelen ételeket. Tanulják meg, hogy ahhoz, hogy egészségüket megőrizzék, nagyon fontos a tisztálkodás, környezetük	➢ halmazalkotás: kevesebb-több, kisebb- nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazbontás: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ gyümölcsök, zöldségek megszámlálása. ➢ mérés becsléssel ➢ párosítás ➢ összehasonlítás, forma, méret szerint ➢ mérés, tömeg szerint becsléssel: könnyebb, nehezebb ➢ formák megnevezése (hosszúkás, gömbölyű.) halmazképzés: negyed, fél, egész

		tisztán tartása, a sportolás és a helyes táplálkozás! Az őszi zöldségek gyümölcsök felismerése, megnevezése, ízlelése. Szín, méret, súly szerinti csoportosítása. A gyümölcsök formáinak érzékelése, azonosítása, megnevezése. (hosszúkás, gömbölyű) Az egészséges táplálkozás tudatosításának fontossága. Zöldségek, gyümölcsök termőhelyének megbeszélése, betakarításának, tárolásának módja. A növények, fák részeinek megnevezése (gyökér, szár, törzs.). Növények és gyümölcsfák fejlődése, gondozása. Mire van szüksége a növénynek! Ha van lehetőség kilátogatás a helyi piacra őszi gyümölcsök, zöldségek vásárlására. Beszélgetés azok felhasználhatóságáról. Gyümölcssaláta készítése.	
3.	**Október első két hete**	➢ **Állatok hete** <u>Süni csoport:</u> Figyeljék meg néhány állatfaj külső jellegzetességeit, hangját. Lehetőség szerint ismertessük meg őket néhány állattal a valóságban is. Beszélgessünk velük az állatok védelméről és szeretetéről, hangsúlyozzuk ezek fontosságát. Beszélgessünk a költöző madarakról. Tegyük lehetővé, hogy a madarak téli etetésében tevékenyen részt vehessenek. A lehetőségekhez mérten látogassunk el a Szegedi vadasparkba, ahol egzotikus állatokkal is megismerkedhetnek. <u>Nyuszi csoport</u>: Csoportosítsák az összes ismert állatot aszerint, hogy hol él. (Házi és vadállatok) Vannak az emberek számára hasznos állatok, vannak nem hasznosak. Hasonlítsák össze	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ rész-egész viszony érzékeltetése ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ összehasonlítás, forma, méret szerint ➢ sorozatok ➢ sorszámnevek.

		az általuk ismert állatok környezetét, életmódját. Bővítsék az állatokról szerzett ismereteiket könyvekből, internetről. Tudatosítsuk bennük a költöző madár fogalmát. Hangsúlyozzuk az állatok védelmére, az állatok szeretetére való nevelést. Alakítsuk ki bennük az erdők és a vizek tisztasága iránti igényt, a természetvédelmét. Védett állat fogalmának tudatosítása. Madarak téli etetésében való tevékeny részvétel. A lehetőségekhez mérten látogassunk el a Szegedi vadasparkba, ahol egzotikus állatokkal is megismerkedhetnek.	
4.	**Október második két hete**	➢ **Terméshét** Süni csoport: Termések gyűjtögetése séták alkalmával. Termések felismerése, megnevezése. Őszi természet megfigyelése. Ismerkedés a termések színeivel. Csoportosítások szín, méret, forma szerint. Megbeszéljük, megtapasztaljuk, hogy hol teremnek ezek a termések. Nyuszi csoport: Termések gyűjtögetése séták alkalmával.(kukoricacsuhé, szárazvirágok, termések) Termés sarok kialakítása a csoportszobában a gyerekek bevonásával. A termések felismerése, megnevezése, csoportosítása. . A termések lelőhelyeinek megbeszélése: fán, bokron terem. A termések felhasználhatósága: dísznek való, enni való termések. Beszélgetés a termések feldolgozásáról. Termések „anyagának” összehasonlítása: kemény, puha. Termésekből barkácsolás.	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ rész-egész viszony érzékeltetése ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ mérés becsléssel ➢ összehasonlítás, forma, méret szerin ➢ mérés, tömeg szerint becslés: könnyebb, nehezebb ➢ sorozatok, sorszámnevek.
5.	**November első két hete**	➢ **Ősz, időjárás, öltözködés** Süni csoport:	➢ halmazalkotás: kevesebb-több, kisebb-nagyobb,

		Őszi falevelek, termések gyűjtése séták alkalmával. Ősz színeinek megfigyelése, őszi természet, időjárás változásának megfigyelése, ezzel összefüggésben öltözködésünk megváltozásának a megfigyeltetése is. Játék az avarban, őszi természet hangjainak megfigyeltetése. Napszakok játékos gyakorlása. <u>Nyuszi csoport</u>: Őszi falevelek, termések gyűjtése séták alkalmával. Ősz színeinek megfigyelése, őszi természet, időjárás változásának megfigyelése, ezzel összefüggésben öltözködésünk megváltozásának a megfigyeltetése. Évszakok váltakozásainak, különbségeinek, az időjárás változásának megfigyeltetése, (esős, ködös, borús, szeles). Környezetünk változásának megfigyeltetése, (hullanak a levelek, kopaszak lesznek a fák, nyugalomba vonulnak, örökzöld jelentésének a megismertetése). Napszakok megrövidülése, azok játékos gyakorlása.	ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ szín, mérte, forma, súly szerinti halmazalkotás ➢ termések megszámlálása. ➢ mérés becsléssel ➢ párosítás ➢ összehasonlítás, forma, méret szerint
6.	**November második két hete**	➢ **Takarítás hete** <u>Süni csoport:</u> Virágos kertünk, játszó udvarunk, csoportszobai élősarok rendbe tétele, csoportszobák kitakarítása a gyermekekkel közösen (söprés, lombgyűjtés, öntözés, gyomlálás). Szelektív hulladékgyűjtés, az utca végén lévő hulladékgyűjtő megismertetése a gyerekekkel, színek gyakorlása. .A hulladék újrahasznosításának lehetőségei, játékkészítés. <u>Nyuszi csoport</u>: Virágos kertünk, játszó udvarunk, csoportszobai élősarok rendbe tétele, csoportszobák kitakarítása a gyermekekkel közösen (söprés, lombgyűjtés, öntözés, gyomlálás).	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ rész-egész viszony érzékeltetése ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi

		Szelektív hulladékgyűjtés, az utca végén lévő hulladékgyűjtő megismertetése a gyerekekkel. A hulladék újrahasznosításának lehetőségei, játékkészítés. Közös séta alkalmával, a falu játszótereinek megtisztítása a szeméttől. A PET-palack gyűjtés, szintén a környezettudatos magatartás megalapozását segíti.	➢ mérés becsléssel ➢ Összehasonlítás, forma, méret szerin ➢ sorozatok ➢ sorszámnevek. ➢
7.	**December első két hete**	➢ **Advent, Mikulás várás** Süni csoport: A gyermeki élethez tartozó ünnepre való ráhangolódás, az ünnep emlékezetessé tétele. A jó és rossz tulajdonságok átbeszélése. A helyes viselkedés fontossága. Napszakok átbeszélése. Nyuszi csoport: A gyermeki élethez tartozó ünnepre való ráhangolódás, az ünnep emlékezetessé tétele. A jó és rossz tulajdonságok átbeszélése. A helyes viselkedés fontossága. Napszakok átbeszélése.	➢ páros-páratlan ➢ alacsonyabb-magasabb ➢ formaazonosítás – árnyjáték ➢ tevékenységek tükörrel térben és síkban ➢ szimmetria ➢ halmazok csoportosítása tulajdonságaik szerint
8.	**December második két hete**	➢ **Karácsony a szeretet ünnepe** Süni csoport: Ünnepi várakozás fokozása. Luca búza vetése. Beszélgetés otthoni, ünnepi élményekről. Mézeskalács sütés együtt. A verssel-, dalokkal, vizuális tevékenységekkel karácsonyi hangulat-esztétikai élmény nyújtása. Nyuszi csoport: Szeretet, az ajándékozás szerepe, meghitt hangulat előkészítése. Luca búza vetése – vissza számlálás fokozása. Nagy hangsúlyt fektetünk az élményorientált beszélgetésekre, bátran idézzék fel élményeiket az ünneppel kapcsolatosan. A boldogság, béke, elvont fogalmának értelmezése, személyes példa alapján. Mézes	➢ halmazok képzése, tulajdonságok szerint ➢ azonosságok, különbözőségek ➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ mérés becsléssel.

		finomságok sütése. Finommozgások, tapintásos észlelés fejlesztése. Gondolkodási műveletek gyakorlása beszélgetés során. Díszítés során esztétikai érzékük, türelmük fejlesztése. Számkép-azonosítás	➢ összehasonlítás, forma, méret szerint ➢ sorozatok, ➢ sorszámnevek.
9.	**Január első két hete**	➢ **Téli időjárás, kísérletek** <u>Süni csoport:</u> A téli időjárás megfigyelése, tapasztalatok szerzése. A tél színeinek megfigyelése. A hidegben hordani szükséges ruhadarabok neve, funkciója. Téli örömök: szánkózás, hóemberépítés. Kísérletezés a vízzel, a víz halmazállapotai. A téli közlekedés veszélyei, fokozott óvatosság. Az etetőre járó madarak megfigyelése, aktív részvétel a róluk való gondoskodásban. <u>Nyuszi csoport:</u> A téli időjárás, természeti jelenségek megfigyelése, sokoldalú tapasztalatszerzés (csapadékformák, hó, jég, fagyott föld, dér, zúzmara). Hókristályok vizsgálata. Kísérletek vízzel, a víz halmazállapotai. Téli örömök: szánkózás, hóemberépítés, hógolyózás, célba dobás. Téli sportok megismerése. A téli közlekedés veszélyei, fokozott óvatosság. Az etetőre járó madarak megfigyelése, aktív részvétel a róluk való gondoskodásban, a védelmük fontosságának tudatosítása, felelősségérzet alakítása.	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ mérés, becsléssel. ➢ összehasonlítás, forma, méret szerin ➢ sorozatok, ➢ sorszámnevek
10.	**Január második két hete**	➢ **Fogápolás, testünk** <u>Süni csoport:</u> Tisztálkodás, fogápolás fontosságának tudatosítása, szokásrendszer alakítása.	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora,

		Testünk védelmének lehetőségei – egészséges/egészségtelen ételek, italok, vitaminok, mozgás fontossága. Fogaink védelme – védőnő játékos bemutatója a fogmosás helyes technikájáról. Ismerjék meg az orvos gyógyító munkáját. Nevezzék meg érzékszerveiket, testrészeiket, azonosítsák. (tükör)! Tudják az érzékszerveik neveit, funkciójukat: (lát, hall, szagol, érez, tapint,) Figyeljenek oda saját és társaik testi épségére. <u>Nyuszi csoport:</u> Tisztálkodás, fogápolás fontosságának tudatosítása, szokásrendszer alakítása. Testünk védelmének lehetőségei – egészséges/egészségtelen ételek, italok, vitaminok, mozgás fontossága. Fogaink védelme – védőnő játékos bemutatója a fogmosás helyes technikájáról. Ismerjék meg az orvos gyógyító munkáját. Nevezzék meg érzékszerveiket, testrészeiket, azonosítsák. (tükör)! Tudják az érzékszerveik neveit, funkciójukat: (lát, hall, szagol, érez, tapint,) Figyeljenek oda saját és társaik testi épségére. Zöldségek rágcsálása, gyógyteakóstolás… Fogaink védelme – védőnő játékos bemutatása a fogmosás helyes technikájáról, látogatás a fogorvosi rendelőbe, ismerkedés a fogorvosi székkel, eszközökkel.	➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ mérés becsléssel ➢ összehasonlítás, forma, méret szerint ➢ sorozatok, ➢ sorszámnevek, magasság mérése, relációk
11.	**Február első két hete**	➢ **Az emberek munkája, foglalkozások** <u>Süni csoport:</u> Beszélgetés a szülők foglalkozásáról. Lehetőség szerint látogatás 1-2 munkahelyre, az ott dolgozók munkájának megfigyelése, beszélgetés velük foglalkozásukról (pl.: szakács,	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség

		fodrász, tűzoltó…) Szerepjátékok során az egyes foglalkozásokhoz tartozó feladatok megismerése, gyakorlása. Nyuszi csoport: Beszélgetés a szülők foglalkozásáról. Lehetőség szerint látogatás néhány munkahelyre, az ott dolgozók munkájának megfigyelése, beszélgetés velük foglalkozásukról (pl.: eladó, varrónő, orvos, postás…) Gyűjtőmunka, ill. eszközök készítése szerepjátékokhoz, „munkahelyek” kialakítása, szerepjátékok során a munkaformák gyakorlása. Beszélgetés arról, ki mi szeretne lenni, ha felnő.	➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ mérés, becsléssel. ➢ összehasonlítás, forma, méret szerint ➢ sorozatok, ➢ sorszámnevek ➢ megszámlálás, leszámlálás ➢
12.	**Február második két hete**	➢ **Farsang** Süni csoport: Ismerjék meg a gyerekek a farsangi szokásokat, hagyományokat, (téli álmot alvó állatok, medve előbújásának hiedelme, medvetáncoltató) Vidám játékok, készülődés a farsangi mulatságra. Nyuszi csoport: Ismerjék meg a gyerekek a farsangi szokásokat, hagyományokat, (medve előbújásának hiedelme, medvetáncoltató, kiszebáb égetés, busójárás) Vidám játékok, vetélkedők tegyék hangulatossá ezeket a napokat. Álarcok, dekorációk készítése, farsangi hangulatteremtés. A farsangi mulatság legyen a gyerekeknek egy különleges, meglepetésekkel teli nap.	➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ mérés, becsléssel ➢ összehasonlítás, forma, méret szerin ➢ sorozatok, ➢ sorszámnevekpárosítás ➢
13.	**Március első két hete**	➢ **Közlekedés szárazföldön, vízen és levegőben** Süni csoport: Ismerjék meg a gyalogos	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ kisebb, nagyobb,

		közlekedés szabályait, a járdán való közlekedés illemét, a séta során látott egyszerű közlekedési táblákat (stop). Fedezzék fel, hogy milyen közlekedési eszközöket használunk a faluban, a városi közlekedést diákról, képekről ismerjék meg. Figyeljék meg a személy- illetve teherszállításra alkalmas járműveket. Szerezzenek tapasztalatot és hasonlítsák össze több szempont szerint a közlekedési eszközöket (szín, forma, nagyság) A járműveket csoportosítsák közlekedési hely, gyorsaság szerint (vízi, szárazföldi, légi), <u>Nyuszi csoport:</u> A gyalogos közlekedés gyakorlása, a biztonságos közlekedéshez szükséges ismeretek bővítése. Tudatosodjék, a baleset megelőzés fontossága (türelem, egymásra figyelés). Hasonlítsák össze több szempont szerint a közlekedési eszközöket (szín, forma, nagyság) A járműveket csoportosítsák közlekedési hely, gyorsaság szerint (vízi, szárazföldi, légi), funkciójuk szerint (személyszállítás, teherszállítás, munkagépek, rendőrautó, mentő, tűzoltó autó). Fedezzék fel a közlekedési eszközök fejlődésében bekövetkező változásokat. A közlekedési jelzőlámpáról és a közlekedési táblákról legyen ismeretük. Ismerjék a különböző jelzések jelentését: színek (piros, sárga, zöld), kijelölt gyalogos átkelőhely, sziréna, villogó kék fény, rendőri karjelzések. Legyen ismeretük a közlekedési dolgozók munkájáról.	ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ mérés becsléssel ➢ összehasonlítás, forma, méret szerint ➢ sorozatok, ➢ sorszámnevek

14.	**Március második két hete**	➢ **Vizeink védelme, vízi élőlények, állatok** Süni csoport: Legyen ismeretük a patakokról, folyókról, tavakról. Tudják a víz fontosságát, szerepét, hatását az életünkre. Beszélgessünk a víz felhasználásáról (ivóvíz, tisztálkodás, öntözés). Tudatosodjon a takarékos vízhasználat fontossága. Ismerjenek vízben és vízparton élő állatokat, és növényeket. Beszélgessünk a vízszennyezésről, és annak következményéről. Nyuszi csoport: Ismerjék meg Földünk nagyobb természetes vizeit természetkönyvek illetve kisfilmek segítségével. (tenger, óceán) Tengerek óceánok élővilágáról ismeretek szerzése.(cápa, bálna, polip…) Víz fontossága, szerepe, hatása az emberekre, állatokra, növényekre. Környezettudatos szemlélet formálása: beszélgetés a takarékos víz használatról, a vizeink védelméről, a vízszennyezés káros hatásáról.	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ mérés, becsléssel ➢ összehasonlítás, forma, méret szerin ➢ sorozatok, ➢ sorszámnevek
15.	**Április első két hete**	➢ **Húsvét, éled a természet, TAVASZODIK** Süni csoport: A néphagyomány, a népszokások megismertetése, ápolása. Beszélgessünk a húsvét jelentéséről, az ünnep szerepéről az emberek életében. Elevenítsenek fel régebbi húsvéti emlékeket. Ki, hogyan készül az ünnepre? Beszélgessenek a húsvét jelképeiről és azok jelentéséről Nyuszi csoport: A néphagyomány, a népszokások megismertetése, ápolása.	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi

		Beszélgessünk a húsvét jelentéséről, az ünnep szerepéről az emberek életében. Elevenítsenek fel régebbi húsvéti emlékeket. Ki, hogyan készül az ünnepre? Beszélgessenek a húsvét jelképeiről és azok jelentéséről	➢ összehasonlítás, forma, méret szerint ➢ sorozatok, ➢ sorszámnevek
16.	**Április második két hete**	➢ **Család, munka, Anyák napja ünneplés** Süni csoport: Tudják a nevüket, családtagjaik nevét. Megbeszéljük kinek mi a szerepe a családban. Szülők foglalkozása. A munka fontosságának kiemelése. Családi fényképek nézegetése, családi szerepjátékok. Anyák napi ünnep lényegének a megbeszélése. Összetartozás, szeretet erejének fontossága a tevékenységek során Családi hagyományok felidézése. Nyuszi csoport: Tudják mi a nevük, családtagjaik nevét, lakásuk címét. Lakásban található helyiségek, berendezési tárgyak. Háztartási munkák, tevékenységek. Szülők foglalkozása. A munka fontosságának kiemelése Megbeszéljük kinek mi a szerepe a családban Megbeszéljük, hogy ki hogyan készül a családi ünnepekre. Családi fényképek nézegetése, családi szerepjátékok. Anyák napja ünnep lényegének a megbeszélése. Összetartozás, szeretet erejének fontossága a tevékenységek során. Családi hagyományok felidézése. Az idősek, nagyszülők tiszteletére nevelés. Fogalmak meghatározása: ki az öreg, ki a fiatal?	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ mérés becsléssel ➢ összehasonlítás, forma, méret szerint ➢ sorozatok, sorszámnevek
17.	**Május első két hete**	➢ **Földünk védelme, bolygók, tavaszi munkák** Süni csoport:	➢ párosítás ➢ téri tájékozódás, irányok ➢ mennyiség megállapítása számlálással

		Figyeljék meg a kertekben, parkokban folyó tavaszi munkálatokat, vegyenek részt az ovi udvarának rendbetételében. Ültessenek a gyerekek virágot a kiskertbe, folyamatosan gondozzák és figyeljék fejlődésüket. Figyeljék meg a hőmérséklet, a víz a napfény hatását a növények fejlődésére. Fedezzék fel az összefüggéseket. Képek nézegetése kontinensekről, országokról, városokról, tanyákról. Ismerkedjenek a földgömbbel. Tudatosodjon bennük a környezetünk védelmének fontossága (víz, levegő, föld). <u>Nyuszi csoport:</u> Szerezzenek ismeretet különböző népekről. Fontos, hogy ismerjék szülőföld fogalmát. Tudják, hogy hol laknak. (ország, falu, utca…). Ismerkedjenek meg a falu múltjával. Lehetőség szerint látogassunk el a Helytörténeti múzeumba, a látottak megbeszélése. Tudatosodjon bennük a környezetünk védelmének fontossága. Ismerkedjenek meg a naprendszer bolygóival, az űr fogalmával.	➢ kisebb, nagyobb, ugyanakkora, ➢ magasabb, alacsonyabb, ugyanakkora ➢ hosszabb, rövidebb ugyanolyan hosszú ➢ vizuális időrendiség ➢ analízis gyakorlása ➢ halmazalkotás: több-kevesebb, kisebb-nagyobb, ugyanannyi ➢ halmazok bontása: több, kevesebb, ugyanannyi ➢ mérés becsléssel ➢ összehasonlítás, forma, méret szerint ➢ sorozatok, ➢ sorszámnevek ➢ párosítás ➢ térbeli viszonyítás ➢ halmazalkotás ➢ halmazbontás ➢ téri tájékozódás ➢ mennyiség megállapítása számlálással ➢ kör (évkör) forma azonosítása ➢ rész-egész viszony érzékeltetése ➢ gömb (Föld) geometriai jellemzői ➢ ellentétpárok keresése (hideg-meleg, éjszaka-nappal, este-reggel) ➢ vizuális időrendiség ➢ vizuális memória ➢ analízis gyakorlása ➢

18.	**Május második két hete**	➢ **Madarak és fák** Süni csoport: Figyeljék meg az óvoda környékén élő madarakat, külső jellegzetességeit, hangját. Ismerkedjenek a környezetükben előforduló fákkal. Ismertessünk meg velük néhány fajtát. Beszélgessünk a madarak és fák védelméről, szeretetéről ennek fontosságáról. A télen etetett madarak, közöttük az óvodánk névadó madarának szokásainak összehasonlítása. Új fogalmak: fészkelő hely, fészekhagyó, fészekodú, madárvédelem, élőhely. Nyuszi csoport: Madarak csoportosítása aszerint, hogy hol él, költöző-e, hasznos vagy káros. Szerezzenek minél több tapasztalatot madarakról, fákról, térben elfoglalt helyük meghatározásával. Bővítsék a madarakról, fákról szerzett ismereteiket internetről, könyvekből. Hangsúlyozzuk védelmüket. Tudatosítsuk a védett szó fogalmát. Ismertessük meg velük az év madarát, fáját. Erősítsük bennük a felelősségtudatot a madarak és a fák védelmével kapcsolatban. Új fogalmak: röppálya, rejtő szín, élőhely, röptető, örökzöld, lombhullató.	➢ párosítás ➢ halmazképzés ➢ összehasonlítás a mennyiség megállapításával ➢ megszámlálás ➢ térbeli viszonyítás (lent-fent, alacsony-magas) ➢ madarak, fák nagyságának egymáshoz viszonyítása ➢ logikai műveletek gyakorlása ➢ analizálás-szintetizálás ➢ variációs készség fejlesztése
19.	**Május utolsó hete**	➢ **Iskolások leszünk, nagyok lettünk.** Süni csoport: Felidézzük az óvodával kapcsolatos pozitív élményeinket, emlékeinket. Fényképeket nézegetünk az elmúlt évről. Erősítem a közösségi magatartásformákat. A hét napjainak gyakorlása. Nyuszi csoport: Örömmel várják az iskolát. Az	➢ tájékozódás térben, időben ➢ sorszámnevek ➢ azonosság-különbözőség ➢ időbeli viszonyítás (fiatal-idős, régi-új) ➢ sorba rendezés ➢ megszámlálás ➢ névutók (előtt, mellett, után, mögött) ➢ mérés (magasság)

		iskolai látogatás során használt helyes viselkedésformák megbeszélése, gyakorlása. Keressenek azonosságot, különbséget az óvodai és iskolai élet között. Emlékezzenek vissza közös élményekre, azok időbeli elrendezésével. Erősödjön az egyén és csapat kapcsolata. Sorszámnevek gyakorlása a hetek napjainak, az év hónapjainak besorolásával.	

7. Munka jellegű tevékenységek

Célunk:

- a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Feladatok:

- A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése és azok feltételének biztosítása.
- A különböző típusú tevékenységek, a munkára nevelés, az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermekek mindennapi tevékenységének egészét.
- A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munka tevékenysége.
- A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermek saját személyével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében elvégzett munkák, vagy kerti munka, tényleges munkavégzést jelentsen az óvodában.
- Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.
- A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható, és soha sem a gyermekekre kényszeríttet, feladat legyen.
- Vegyenek részt a virágok ültetésében, ápolásában.
- Segítsenek a termések, falevelek elszállításában.
- A nagyobbaknál a naposi munka jól fejleszti a gyermekek közösségi kapcsolatát, ezt akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait.
- Az alkalomszerű munkákban a felnőttek segítségével vegyenek részt. (Játékelrakás, csoportterem átrendezése, tevékenységhez használt eszközök összeszedése, öltöző- és mosdó rendjének megőrzése).

- Az élősarok, szobanövények, madáretető gondozásában vegyenek részt, a segítségünkkel készítsék el a madarak étkeit.
- A legnagyobbak önállóan végzik a naposi munkát.
- Étkezés után szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek.
- Az alkalomszerű munkákat önálló vállalkozás alapján végezzék.
- Gyakori dicséret ösztönözze őket, hogy szívesen vegyenek részt a munkában.
- Fontos a gyermek saját magához viszonyított értékelése.
- Segítsenek a kicsik öltöztetésében.
- Minden évszakban segítsenek a járdák, utak tisztításában.
- A növények gondozását végezzék felnőttekkel.
- A gyermekekben a munkavégzés alapképességei, szokásai az óvoda hatására kialakulnak, ezért rajtuk keresztül próbálunk hatni a családokra azáltal, hogy bevonjuk őket a különböző óvodai munkafeladatokba.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása.
- A munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyerekek örömmel teljesítik kötelességüket.
- A közös munkának örülnek, és szívesen végzik.
- Önállóan végzik a naposi munkát.
- Az egyéni megbízatásokat teljesítik.
- Szívesen segítenek a kisebbeknek.
- Részt vesznek a növények gondozásában.

8.A tevékenységben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

a) az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;

b) a spontán játékos tapasztalatszerzés;

c) a játékos, cselekvéses tanulás;

d) a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;

e) az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;

f) a gyakorlati problémamegoldás.

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

VI. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése, esélyegyenlőség biztosítása

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Nevelésük, fejlesztésük:
A tanulási zavar jellegzetes tünete, a figyelem zavarai, ami lehet nehezen rögzíthető figyelem éppúgy, mint letapadó. Előfordul, hogy a figyelem szelektáló funkciója nem működik megfelelően. Zavar keletkezhet az érzékelésben, ill. a motorikum területén, ami szintén tanulási nehézséghez vezet. A tanulási nehézségből kialakulhatnak viselkedési rendellenességek, amelyek valójában stratégiák a kudarcok kezelésére (bohóckodó, nyafogó, szélsőséges érzelmi reakciót adó), de a gyermek testi tüneteket is produkálhat másodlagosan. A tanulási nehézséget általában több ok együttes hatása okozza. Hozzájárulhatnak társadalmi okok, káros szokások, (túl sok televízió nézés), de lehet genetikai háttere is. Az okok között szerepelhetnek lelki eredetűek is: traumák, önértékelési zavarok, szülő-gyerek kapcsolatban fennálló, ill. más családi problémák, pedagógussal való konfliktus.

Ezen okok következtében:
- az idegrendszeri struktúrák érése lelassul,
- egyes részterületein lemarad,

- hibás kapcsolatok jönnek létre.

Az óvodapedagógus feladata:

- Egyéni képességfejlesztés, rendszeres, tudatosan szervezett és tervezett kötetlen és kötelező tanulási helyzet létrehozása.
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség terén mutatkozó részképességbeli hiányok pótlása.

A fejlesztőpedagógus feladata:

- Hospitálás alkalmával megfigyeli a gyermeket különböző tevékenységei során.
- A szűrések elvégzése után konzultál az óvodapedagógusokkal, logopédussal, pszichológussal a feladatok pontos meghatározása érdekében.
- A fejlesztés fő indikációja az életkor és a tünet súlyossága.
- Az ismeret elsajátítás folyamatát gátló gyengébben fejlett, diszharmonikus működést mutató részképességek megerősítése.
- Motiváció felkeltése, növelése.
- A jó magatartás erősítése.
- Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.
- A gyermek alkalmazkodásának, kortárscsoportba való beilleszkedésének segítése.
- Együttműködés a családdal és a szakemberekkel.

A logopédus feladata:

- Finommotorika fejlesztése, a nagymozgások harmonizálása.
- Fonémahallás fejlesztése.
- Helyes artikuláció kialakítása.
- Verbális figyelem és akusztikus emlékezet fejlesztése.
- Nyelvi képességek és gondolkodás fejlesztése.
- Beszéd és gondolkodás összhangjának kiépítése.

VII. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése, fejlesztése.

Célunk: A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása. A közösségbe való beilleszkedés segítése. A családi háttérből származó kulturális és szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása. Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában. Felelősségérzet, felelősségtudat kialakítása a gyerekekben.

A pedagógiai munka kiemelt területei.

Egyéni képességfejlesztés, mely mindig az egyes gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása. Sajátos nevelési igényű gyermekek, részképesség problémával küzdő gyermekek részére egyénre szabott fejlesztő programot dolgozunk ki.

A célokból adódó feladatok:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szocializációjának segítése.

- Jó kapcsolat kialakítása a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez.
- A gyerekek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése.
- Bátorító nevelés megjelenése az emberi kapcsolatokban.
- Kölcsönös tiszteleten, feltétlen szereteten alapuló kapcsolat kialakítása.
- Intézményen belüli szegregációmentesség biztosítása.
- Integrált nevelés feltételeinek biztosítása.
- Inkluzív pedagógia megismerése, megvalósítása.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekekre jellemző a szélsőséges érzelmi magatartás, néha túlságosan bizalmasak, máskor pedig indulatosak. Feladatunk, hogy e két magatartást közelítsük egy optimális középút felé.

Feladataink a gondozás és az egészséges életmódra nevelés, valamint közösségi nevelés területén:

- Fontos szempontnak tartjuk (főleg a beszoktatás ideje alatt), hogy megismertessük a gyermekekkel a helyes WC illetve mosdó használatát, a helyes fogápolást, valamint körömkefe használatát.
- Az otthoni szegényes táplálkozás után lényeges feladatunk a változatos és egészségesebb óvodai étkezés megszerettetése, ami kissé hosszadalmas feladat.
- A naponta friss levegőn szervezett mozgásos tevékenységeknek, sétáknak szintén nagy jelentősége van.
- Sok gyermek úgy kerül 3 évesen óvodába, hogy a délutáni pihenés illetve alvás kimarad napirendjéből, így mindenképpen célunk a helyes életritmus kialakítása, ami természetesen gyermekenként eltérő is lehet.
- A gyermekek ápoltsága, tisztasága érdekében fogjunk össze a lakóhely egészségügyi szakembereivel.

Feladataink a különféle tevékenységformákon keresztül:

- A játéktevékenységek során azoknál a gyerekeknél, akiknél valamilyen oknál fogva a lemaradás nagy, vagy csak később kerülnek óvodába, lehetőséget kell keresni a fejlesztésre, úgy, hogy a szabad játék ne sérüljön.
- A hátrányos helyzetű gyermekeknél gyakoribb a beszédhiba, sőt gyakran olyan súlyos, hogy személyiség zavart is okoz. Ilyenkor a logopédus munkáját jól kiegészíthetjük a célzott játékokkal, a bábokban rejlő fejlesztő erő felhasználásával.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésükkor gyakran használnak csúnya szavakat, beszédértésükben és szókincsükben hiányosságok tapasztalhatók, ezért náluk kiemelten fontos az egyéni és a példaértékű beszéd.
- Játékidőben minél több hangfejlesztést szolgáló játékot tervezzünk, valamint közvetlen beszédfejlesztő célja van az úgynevezett anyanyelvi játékoknak.
- Fontos a nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok és zenei készségfejlesztő játékok által.
- A sajátos szociokulturális helyzetben élő gyermekek szülei abban tudnának

együttműködni az óvodával, hogy meghallgatják, éneklésre, verselésre illetve mondókázásra biztatják gyermeküket vagy maguk is, énekelnek és muzsikálnak velük.

- A hátrányos helyzetű gyermekek otthoni környezetében hiányoznak azok a tárgyi feltételek, amelyek az ábrázoló tevékenységhez szükségesek, ezért az óvodában egész nap folyamán biztosítani kell az ilyen irányú tevékenységükhöz az eszközöket és a teret.
- A gyermekek munkáinak kiállítása ösztönzőleg hat a szülőkre, így segíthetjük elő, hogy otthon is adjanak gyermekeiknek lehetőséget az ábrázolásra, alkotásaikat őrizzék, és becsüljék meg.
- Győzzük meg a szülőket arról, hogy milyen nagy jelentőségük van a matematikai, illetve környezetismereti jellegű társasjátékoknak, kirakóknak, hiszen ily módon a gyermekek fejlesztése folyamatossá válhat.
- Rendszeresen tájékoztassuk a szülőket arról, hogy mik azok az apróbb hiányosságok, amelyekben a gyermekek segítségre szorulnak, adjunk ötleteket arra, hogy egyszerű, otthon kéznél lévő eszközökkel hogyan segíthetik fejlesztő munkánkat.(bab, pálcika, kavics stb.)
- A mozgás megszerettetésében a család működjék együtt az óvónővel. A szülő lehetőség szerint az óvodán kívül is teremtsen minél több mozgási lehetőséget a gyermek számára, vigye gyerekét játszótérre, uszodába, engedje kerékpározni, rollerezni, szánkózni, korcsolyázni, s a szülőkkel együtt kiránduljanak.

VIII. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában

A gyermek családi körülményeiből, születési adottságaiból eredő hátrányok leküzdését, az esélyegyenlőség minél nagyobb mérvű megvalósítását sokféle szociális, és nevelési feladat megoldásával kell segíteni.

Tájékozódás a gyermek fejlődését befolyásoló tényezőkről:

- a gyermek születési körülményeiről, csecsemőkori neveléséről, óvoda felkészültségéről,
- a család lakás és életkörülményeiről,
- a gyermek adottságairól, egészségi állapotáról (testi, mentális),
- az intézményes nevelésbe való beszoktatás tapasztalatairól.

A hátrányos helyzet kezelésének színterei:

- nyugodt, derűs légkörben zajló szabad játék (gyakorló, konstruáló, és szerepjáték),
- a gyermek spontán érdeklődésére építő kötetlen és kötött óvodai foglalkozások a csoportszobában és a szabadban,
- a gyermek egyéni szükségleteit kielégítő, a napirendben rugalmasan szervezett étkezések,
- kiegyensúlyozott, nyugodt légkörű pihenőidő,
- logopédiai és fejlesztő foglalkozások,

- kirándulások, gyermekszínházi előadások,
- óvodai ünnepek.

IX. Tehetséggondozás

Tehetséges gyerekek

Tehetségen azt a velük született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely a gyermeki tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményt tudnak létrehozni.
Vannak gyerekek, akiknél már fiatal korban feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak. Ebben a korban a tehetségre irányuló hajlamokról beszélhetünk.

Feltételek:

Több teret, időt, lehetőséget kell hagynunk a gyerekek spontán érdeklődéséből fakadó tapasztalásnak, ismeretszerzésnek, melyet okos irányítgatással kell terelgetni.

Célunk:

A tehetséges gyerekek „erős" oldalának fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése is, olyan légkör megteremtésével, amely őket elfogadja, és személyiségük fejlődését segíti.

Feladatunk:

- Feladatunk, hogy lehetőséget kínáljunk fel a gyerekeknek, hogy felfedezhessék önmagukat minden téren.
  A lehetőségeinkhez képest fordítsunk kellő figyelmet, nyújtsunk több ismeretet. Mindezt úgy, hogy a gyerekek természetes kíváncsiságára hagyatkozunk.
  Rá kell nevelnünk a gyermekeket arra, hogy keressék az összefüggéseket, ismereteik minél komplexebbek legyenek.
  Egy - egy ismeretanyagot minél több oldalról, több megközelítésben „járjunk körül" a gyerekekkel, hogy megtalálják a saját útjukat, az ismeretek minél több megerősítést kapjanak.
  Sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanunk a logikai gondolkodás fejlesztésére képességeiktől függetlenül, de nem figyelmen kívül hagyva.
  Differenciált feladatokkal fejlesszük a kiemelkedő területeket, illetve a szülőknek is nyújtsunk megfelelő segítséget.
  A vegyes életkorú csoportokban a fiatalabb „tehetséges" gyerekek vegyenek részt a nagyobbak tevékenységeiben, miközben a saját életkoruknak megfelelő készségeket is elsajátítják. Biztosítsuk a lehetőséget, hogy a hasonló érdeklődésű gyerekek egymásra találjanak.
- A szülők figyelmét irányítsuk rá gyermekük kiemelkedő képességeire és buzdítsuk a

szülőket arra, hogy gyermekük további fejlesztése érdekében kérjenek szakemberektől segítséget.

X. Az óvoda kapcsolatai

Mindannyiunk feladata a harmonikus, tartalmas, boldog gyermekkor kialakítása, megteremtése, biztosítása. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy jó kapcsolatot alakítsunk ki egymás között és a társadalmi környezetünkkel.

Az óvoda és a család

Célja:
Alapvető célunk a családdal való jó kapcsolat megőrzése a megfelelő információcsere, nyitottság, hiteles tájékoztatás, együttműködés hogy a szülők mindenkor tisztába legyenek az óvoda célkitűzéseivel, ugyanakkor ismerjük fel a családok helyzetét, problémáit.

Feladata:

- A szülők a törvényben meghatározottak és az SZMSZ-ben foglaltak alapján képviselőik útján közvetetten is kérhetnek és kaphatnak információt.
- Az indirekt hatások mellett tudatos szemléletformálás, a szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe (a témahetekhez kapcsolódó otthoni anyaggyűjtés a gyerekekkel közösen).
- Szemléletformálás: az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, az iskolai beilleszkedés közvetett segítésében az óvoda kiegészíti a családi nevelést.
- A gyermekek értékelésére évente kétszer kerül sor (november, május). Az értékelés egy-két hetes időintervallumban történik a délutáni órákban, a szülőkkel előre egyeztetett időpontban. A gyermekek értékelése az óvodának kötelezettsége, a gyermek fejlődésének nyomon követése a szülő kötelessége. Az értékelés tartalmazza a pedagógusok megfigyeléseit a gyermek fejlődésével kapcsolatban (erősségek, gyengeségek).
- A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása. A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycsere, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető plurális értékek beépítése az óvoda normarendszerébe.

Tartalma:

- Kapcsolatfelvétel a leendő szülőkkel.
- A PP fő vonalainak közvetítése a szülők felé az első szülői értekezleten.
- Családlátogatás a gyermek életkörülményeinek megismerése érdekében.

Az óvoda, a csoport életében az alábbiak szerint nyújt betekintést:

- **Szülői értekezletek:**

Az óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése, évente három alkalommal, de szükség szerint többször is van lehetőség az aktuális problémák megbeszélésére.

- **Előadás**

Jellemző problémára, kérdés megválaszolására szakember meghívása (orvos, pszichológus stb.)

- **Nyílt napok**

Évente egy-két alkalommal betekintési lehetőség a csoportok életébe.

- **Az óvodai élet hagyományos ünnepei:**

A szülőkkel együtt szervezzük meg a következő ünnepeket: Gyermeknap, Anyák napja, Farsang, Nagycsoportosok ballagó műsora.

A rendezvények pedagógiai célja:

- szülő-gyermek kapcsolat megismerése,
- szülő-óvónő partnerkapcsolat erősítése,
- vidám hangulatú együttléttel a közösség formálása,
- óvoda támogatási lehetőségének biztosítása,
- a családok egészséges életmódra nevelése, közös játékélmény biztosítása.

Óvodánkban a szülők érdekképviseleti szervezetet hoznak létre, csoportonként 2 taggal, melynek tagjait a szülők választják meg. Az intézményi Szülői Szervezet munkaterve szerint működik.

Az óvoda és az iskola

Célja:

- Fő célunk, hogy óvodásaink számára vonzóvá tegyük az iskolai életet, a rájuk váró tanulást és megkönnyítsük a két intézmény közötti átmenet nehézségeit.
- Együttműködésünkben jusson érvényre a kölcsönös nyitottság, bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése.

Feladata:

- Arra törekszünk, hogy az iskolák megismerjék azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesszük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és alkalmassá váljanak az iskolai tanulmányok megkezdésére. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő mentesebbé tegyük, ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő-és megtartó tevékenységet végzünk.
- Együttműködés az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében.
- Konzultáció az óvodai kompetencia alapú nevelésről.
- Konzultáció óvodából iskolába érkező gyermek átmeneti állapotának jellemzőiről.

A kapcsolattartás formái:

- Az iskolai nevelőkkel szakmai, emberi kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája iránt.
- Kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtések az óvodapedagógus részéről az első osztályban, a jövendőbeli tanító néni részéről az óvodában.
- Elsős tanító néni meghívása januárban egy nevelési értekezletre, visszacsatolás az óvónő munkájáról a gyermeki eredmények tekintetében.
- Közös rendezvények, ünnepek szervezése a lehetőségekhez mérten, ahol a gyermekek ismerkednek az iskolai élettel, tanító nénivel, színes, vonzó tapasztalatok útján betekintenek az iskolai élet mozzanataiba, belső világába.

A gyermekek életében meghatározó szerepet betöltő intézmények:

Bölcsőde

- Rendszeres kapcsolat közös programok szervezésével.

Pedagógiai Szakszolgálat

- Logopédiai foglalkozások, gyógypedagógiai fejlesztő foglalkozások, iskolafelkészítő foglalkozások szervezése, pszichológiai tanácsadás, felmérések készítése révén rendszeres a kapcsolat.

Orvos, fogorvos, védőnő

- Éves rendszerességgel látogatják az óvodát.

Közművelődési intézmények

- Közösségi Ház, Könyvtár, Helytörténeti Múzeum
- Foglalkozások és gyermekműsorok révén rendszeres kapcsolatban állunk. Programjaikkal színesítik óvodásaink életét és egyúttal a szülők, családok kulturális igényének formálásában is részt vesznek.

Családsegítő, Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámügyi Hivatal.

- Együttműködés az óvodai szociális segítővel az együttműködési megállapodás szerint.
- A gyermekek védelme érdekében a veszélyeztető tényezők megállapítása esetén értesítjük a Gyermekjóléti Központot, és a Gyámügyi hivatalt.
- Felkérésre részt veszünk a Gyermekjóléti Központ esetmegbeszélésein.

Az óvoda és a fenntartó

- Kapcsolatunk a fenntartóval, egyrészt a közoktatási törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt pedig támogató, segítő jellegű.
- Törekszünk az eddigi jó kapcsolatok fenntartására, erősítésére.

- Fontosnak tartjuk, hogy a fenntartó ismerje munkánkat, szakmai és egyéb rendezvényeink, beszámolók, személyes beszélgetések formájában.

XI. Gyermekvédelem

A feladat ellátásáért az óvodaigazgató a felelős. Munkájában közreműködik minden óvodapedagógus. Az óvoda közreműködik a veszélyeztetettség megelőzésében, megszüntetésében, valamint a Gyermekjóléti Központtal való együttműködésben. Az óvoda rendszeres kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Központ óvodai szociális segítőjével.

A hátrányos helyzet okai:

- Anyagi problémák
- Csonka család
- Munkanélküliség

Következmények a gyermekeknél:

- Kommunikációs zavarok, agresszivitás, pótcselekvések, képességbeli elmaradottságok, beszédhibák, fáradékonyság stb.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- Egészséges és biztonságos munkafeltételek megteremtése, a gyermekbalesetek megelőzése.
- Védő – óvó intézkedések részletes feladatainak rögzítése a házirendben, ismertetése a gyermekekkel.
- Rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása az óvodában.
- Egészséges életmód biztosítása az étkezés szervezésével, az intézményben folyó étkezés ellenőrzése.
- Óvodaköteles gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmét biztosítsa az óvodában, az óvodai dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli.

Gyermekvédelmi munkánk céljai:

- Segítsük elő a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését.
- Segítsük elő ezen óvodások befogadását, beilleszkedését a lehető legzökkenő mentesebben.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest, jussanak el fejlődő képességük optimális fokához, és időben a fogyatékosságuknak megfelelő fejlesztő intézménybe kerüljenek.
- Legyen természetes gyermekeink és a felnőtt dolgozók körében a „másság” elfogadása.

A cél elérése érdekében a következők a feladataink:

A megelőzés (prevenció) feladatai:

- A gyermeki, szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel.
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- A gyermek fogyatékosság típusának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelemben partner társszervekkel.
- Óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezése.
- A családot, gyermeket megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása.

A feltárás feladatai:

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, problémák feljegyzése.
- A tünetek okainak megkeresése.
- A gyermek veszélyeztetettségének illetve hátrányos helyzetének megkülönböztetése a helyi kritériumok alapján.

A megszüntetés feladatai:

- Egyéni tehetséggondozás.
- Differenciált fejlesztés.
- Induló hátrányok csökkentése egészségvédő, mentálhigiénés programok megszervezése.
- A szülők segítsége, a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- A gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkel, (társszervekkel).

Óvodán belüli tevékenységformák, a fenti feladatok megvalósításához:

- Az óvodai szociális segítő tevékenység megszervezése, és folyamatos működtetése az együttműködési megállapodás alapján.
- Közös kirándulás évente egyszer.
- Óvodai szociális szolgáltatások felkínálása (étkezés, segélyjavaslatok).
- Logopédiai ellátás.
- Egyénre szabott tervek készítése a fejlesztéshez, nyomon követés.
- A szülőkkel való kapcsolattartás egyéni helyzetnek megfelelő formában.

A Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével személyes találkozás, illetve esetmegbeszélés szükség szerint.

A gyermekvédelmi program megvalósításának erőforrásai, feltételei:

- Személyi feltételek adottak, célunk a technikai dolgozók folyamatos képzése.
- Tárgyi feltételek területén, az egészséges, nyugodt környezet megtartása a cél.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez eszközeink biztosítottak.
- A szülőkkel való beszélgetésekre külön helyiség biztosított.

Sikerkritériumok:

- Az óvodás gyermekeket egyre alacsonyabb életkorban sikerül beíratni, így a fejlesztésükre is több idő áll rendelkezésre.
- Korábban felismerésre kerülnek a sajátos nevelési igényű gyermekek, akik ily módon hamarabb kaphatnak megfelelő szakszolgáltatást.
- Új óvodásaink zökkenőmentes beilleszkedése boldogabb óvodáskort eredményez.

XII. Speciális feladataink: A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének programja

Egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar).

Fejlesztésük együttnevelés keretében történik. Pszichés zavar feltárása esetén, speciális terápiák alkalmazásával, intenzív, komplex nevelési környezetben történik a fejlesztés. A speciális fejlesztésben együttműködik: óvónő-fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus.

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.
Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.
Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.
Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján

A speciális fejlesztésben együttműködik: óvónő – gyógypedagógus

Az integráció formája

Óvodánkban az integrált fejlesztés a funkcionális teljes integráció szintjén valósul meg, mivel minden gyermek a nevelés-oktatás teljes időtartamában együtt, egy csoportban tartózkodik. Az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével az együttnevelés minden esetben egyéni fejlesztést is jelent.

A gyermek habilitációs és rehabilitációs fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye. A gyermek egyéni vagy csoportos fejlesztése gyógypedagógiai kompetencia, amely tevékenység team munkában valósul meg:

- óvodapedagógus
- gyógypedagógus
- szülő
- logopédus
- pszichológus
- fejlesztő pedagógus

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének pedagógiai feltételei:

A habilitáció és rehabilitációs tevékenység közös céljai

Rehabilitáció, habilitáció az a folyamat, melyben az SNI gyermek képessé válik arra, hogy elérje és fenntartsa a társadalmi integrációhoz (beilleszkedéshez) szükséges fizikai, érzékszervi, értelmi és pszichikai állapotát egyénre szabott, tervezett, összetett fejlesztő tevékenység révén.

A habilitációs, rehabilitációs fejlesztő terápiák a **nevelési programra, valamit az egyéni fejlesztési tervekre épülnek**, melyek hozzásegítik a gyermeket ahhoz, hogy:

- az enyhe értelmi, beszéd és egyéb fogyatékosságából fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreálljanak vagy újak alakuljanak ki, a meglévő ép funkciók bevonásával,
- szükséges, speciális eszközök használatát megtanulják,
- egyéni sikerek, tulajdonságok, funkciók kifejlődjenek, melyek alkalmassá teszik a társadalmi integrációra.

Az óvodai nevelés és fejlesztés elvei az SNI gyermekekre vonatkozóan legyen integráló, átfogó, minden részletre kiterjedő, normalizáló, rugalmas, családra, közösségre építő.

- A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad elkezdeni.
- Amennyiben részesült korai fejlesztésben, a korai fejlesztésre kell építeni.
- A sérült funkciók miatt biztosítani kell a folyamatos stimulációt, kondicionálást, a fejlesztés fokozatosságát, folyamatosságát, rendszerességét.
- A fejlesztés tevékenységbe, cselekvésbe ágyazott legyen.
- Kellő időt kell biztosítani a tevékenységhez.
- Taktilis, mozgásos, látási, hallási ingerek változatos biztosításával történjen a tapasztalatok szerzése.

- Alapmozgások kialakítása, fejlesztése folyamatos legyen.
- Szociális készségek fejlesztése kiemelt feladat legyen.
- Az önkiszolgálás fejlesztése, tartós önállóságra nevelés állandóan jelen legyen.
- Egyéni adottsághoz alkalmazkodó bánásmód.
- Az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez, a fejlesztés terhelje.
- Team formában történő fejlesztés.

A differenciált fejlesztés **egyéni fejlesztési terv** alapján történik:

- kiindulópontja az adott gyermek állapota (óvónői megfigyelések, szakemberek véleménye, szülői tapasztalat),
- fejlesztés fázisai, fejlesztési célok konkrétak legyenek,
- tartalmazza a diagnosztikus mérések helyét, idejét, módját,
- a fejlesztési célok feladatok a belső tanulási (cselekvési) motiváció kialakulását, megerősítését célozzák,
- illeszkedjen a helyi nevelési program és a kompetencia alapú programcsomag tevékenység-rendszerébe és ez által fejlessze a gyermek **személyes-, kognitív-, szociális és speciális kompetenciáját.**

Személyi feltételekkel kapcsolatos elvárások

- **elfogadó óvodapedagógus,**
- **gyógypedagógus.**

Az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező fogadó óvodapedagógus:

Megfelelően tájékoztatja az óvoda pedagógusait, pedagógiai munkát segítőket, a szülőket az SNI gyermekek befogadására, elfogadására.
Folyamatosan együttműködik a szülővel a **segítő tanácsadás** eszközével, melynek eredményeként kialakulhat a helyes szülői attitűd a gyermek elfogadásában, konfliktusainak megoldásában, saját helyzetének képviseletében.
Folyamatosan képzi magát a szükséges pszichológiai, módszertani ismeretekben.
Rendelkezik a szükséges empátiával, toleranciával, érzékenységgel.
Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat, speciális fejlesztő eszközöket alkalmaz.
Foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a gyermek fejlesztésébe az adott szükségletekhez igazodó módszereket megválasztja.
Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedéshez, a fejlesztési folyamatot az adott gyermek egyéni szükségleteihez igazítja.

A gyermek fogyatékosságának típusához igazodó gyógypedagógus:

- Pedagógiai Szakszolgálat keretén belül utazó gyógypedagógus.

Feladata:

- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését.
- Javaslatot tesz a gyógypedagógiai módszerek alkalmazására, egyéni szükséglethez igazított módszerek kiválasztására, a gyermek igényeihez igazított környezet kialakítására.
- Speciális segédeszközök kiválasztásában segítséget ad.
- Az óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit figyelembe veszi munkájában.
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.
- Rendszeresen hospitál a csoportban.
- Közvetlenül foglalkozik a gyermekekkel, elsősorban azon a területen, amely csak az ő kompetenciája.
- Koordinálja a rehabilitációs foglalkozásokban részt vevő más szakemberek munkáját (logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, gyógy testnevelő).

Befogadó környezet biztosítása:

Óvodánk nevelőtestülete nyitott az integrált nevelésére, amennyiben azt a SNI gyermekek szakértői véleménye azt lehetővé teszi, mert:

- nevelőmunkánkban eddig is jelen voltak az SNI gyermekek, általában az óvodai nevelés során derül ki a sajátos nevelési igény,

Nevelési programunkban az egészséges életmódra nevelés terén a másság jelenléte és elfogadása kiemelten megjelenik a nevelési célokban:

- egészséges életmódra nevelés,
- érzelmi biztonság megteremtése,
- közös tevékenységre, közös élményekre épülő fejlesztés,
- érzelmi fejlesztés, tapasztalatszerzés, kommunikáció és kreativitás fejlesztése,
- differenciált fejlesztés

A személyes bánásmód alapelvei:

-a gyermek személyiségének középpontba helyezése,
-a gyermek értékeinek előtérbe helyezése,
-a gyermek testi-lelki szükségleteinek elfogadása, kiépítése,
-a gyermek önkibontakozásának elfogadása, elősegítése.

Csoporttársak el- és befogadó képessége

A PP-ban megfogalmazott közösségi magatartást, szocializációt kialakító és fejlesztő pedagógiai feladatok megvalósítása során alakuljon ki a gyermekekben, hogy:

- elfogadják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat,
- vegyék észre, milyen erőfeszítést kell tenni a fogyatékos gyermeknek az eredmények eléréséhez,

- ismerjék meg mire képes a fogyatékos társuk és milyen erősségei vannak,
- legyen természetes számukra a segítőkészség, odafordulás.

A s**zülők el- és befogadó képessége**

A szülők fogadják el, hogy a fogyatékkal élő gyermekek integrált nevelésben részesülnek óvodánkban.

- a gyermekek komplex képességei fejleszthetők,
- érzékeljék a gyermek azon tulajdonságait, amelyek csak rá jellemzőek,
- saját gyermekével megtanítják értékelni a másik gyerek másságát is,
- a hangsúly a különböző módszerekkel történő egyéni fejlesztésen van,
- a szabad játék megmarad minden gyermek számára a nevelés egyik eszközének,
- a program figyelembe veszi a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.

1. **Logopédiai ellátás feladatai:**

- gyermekek szűrése évente 2 alkalommal,
- beszédhibás gyermekek fejlesztése heti 1 alkalommal, előnyben részesítve a nagycsoportos korosztályt.

2. **Gyógypedagógiai ellátás feladatai:**
   - szakképzett gyógypedagógus foglalkozik a gyermekekkel a számukra előírt óra számban a szakértői véleményben foglaltak alapján.

XIII. Ünnepek, hagyományok az óvodában

Az ünnepek és hagyományok jelentős események az óvoda életében. Közös élmény erejével hatnak a gyerekre, erősítik a közösséghez való tartozás érzését, közel hozzák a tágabb és szűkebb környezet kiemelkedő eseményeit, ezáltal segítenek megalapozni a néphagyománynak, mint értéknek ápolását, megőrzését és átadását.

Az óvodai hagyományápolás szabályai:

- Fő célunk az óvodai életbe szervesen beilleszkedő hagyományok ápolása. Az ünnepek között válogatni kell és mértéktartásra törekedni, hogy azok a hagyományok kerüljenek megőrzésre, melyek a gyermeki élettel jól összekapcsolódnak.
- Az ünnepi előkészület, és maga az ünnep az óvoda életének természetes menetébe kell, hogy beilleszkedjen.
- Ne zökkentsük ki a gyereket a mindennapi élet ritmusából: sem a játékot, sem a levegőzést, sem a foglalkozási időt nem rövidítheti meg a gyerekek felkészítése.
- Az ünnepek épüljenek be az óvodai nevelőmunkába, az ezekkel kapcsolatos ismeretek feldolgozásában jól érvényesüljenek a komplexitás spontán lehetőségei, tekintettel a különböző foglalkozási ágakra.
- A gyerekek számára ne jelentsen kényszert az ünnepi készülődés, érvényesüljön a játékosság, élményszerűség, a motiválás, aktivizálás, differenciálás elve.
- A műsor ne legyen túl hosszú, ne „produkció” legyen, hanem a csoport tudásának közös bemutatója.

<u>Az óvodapedagógus feladata:</u>

- Ismerje a néphagyományokat, legyen tisztában az ünnepek eredetének pontos tartalmával, körültekintően válassza meg a hozzá kapcsolódó irodalmi, zenei anyagot.
- Ismerje a hagyományok pedagógiai jelentőségét, a szerepét, a személyiség kötődéseinek alakításában, a családi és egyéb szálak erősítésében.
- Hozza összhangba a gyerekek életkori sajátosságait a hagyományápolás tartalmával, módjával, formájával.
- Ismertesse meg a gyerekeket is a népi kultúrával, hagyományokkal, a hozzá kapcsolódó tárgyi emlékekkel.
- Tudjon szelektálni, hogy melyek azok az ünnepek, hagyományok, jeles napok, melyek bevihetők az óvodába,
- Tudja, hogy milyen módon, milyen pedagógiai eljárásokkal lehet mindezeket beépíteni a gyerekek életébe.

Ünnepek, megemlékezések, hagyományok óvodánkban:

- **Születésnapok**: Óvónők ajándékot készítenek a gyereknek, szülők süteményt, gyümölcsöt hozhatnak.
- **Mikulás**: A Mikulás csoportról-csoportra jár, a gyerekek énekkel, verssel fogadják, szülők csomagot készítenek.
- **Karácsony:** December első hetétől készülődés, ünnepi hangulat megteremtése, közös meghitt beszélgetések, titkolózás, ajándékkészítés a gyerekeknek, csoportok megajándékozása.
- **Farsang:** Tél búcsúztatása kiszebáb égetéssel, jelmezes felvonulás, mulatság, a szülők és óvó nénik meglepetés műsora.
- **Március 15.:** Nemzeti ünnepünk. Ablakdekoráció, képek gyűjtése, megemlékezés a csoportban és a falu parkjában a Kopja fánál.
- **Húsvét**: Tavaszvárás, népi hagyományok ápolása, tojásfestés, keresés, locsolkodás.
- **Anyák napja**: Az egész évben tanult anyagból összeállított műsor bemutatása szülőknek, vendégeknek: Édesanyák, nagymamák köszöntése ajándékkal, műsorral.
- **Iskolalátogatás:** Nagycsoportosok ismerkedése az iskolával, leendő pedagógusaikkal.
- **Kirándulások, gyermeknap:** Minden év októberében látogatás a Szegedi Vadasparkba. Minden év májusában a Madarak és fák napjának alkalmából, kirándulás egy szép természeti környezetbe (vagy a gyermeknapi program megszervezése saját községünkben). A májusi kirándulás egyben Gyermeknap is.
- **Nagycsoportosok ballagó műsora**

XIV. Az óvoda egészségnevelési programja

1. Egészségnevelés

Az óvodában **teljes körű egészségfejlesztési folyamatot** kell működtetni, melynek eredményeként a pedagógusok:

- az óvodában végzett tevékenységet,
- a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést,
- a gyermek és a szülő részvételét az intézmény életében, úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

2. Az egészségnevelés célja

A teljes körű egészségnevelés célja, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön

- a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő,
- az óvodai mindennapokban rendszeresen működő,
- egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az egészségnevelés célja:

- A gyermekek szervezete legyen egészséges, ellenálló és alkalmazkodó képes, mozgásuk legyen összerendezett.
- Érzékszerveik fejlettsége tegye őket képessé a differenciált érzékelésre.
- A gyermekek rendelkezzenek önmaguk számára és a közösségi együttéléshez szükséges kulturált egészségügyi szokásokkal.
- Idegrendszerük egészséges fejlettsége járuljon hozzá kiegyensúlyozott, derűs, félelemmentes magatartásukhoz.
- A növekedés, a súlygyarapodás feleljen meg az életkornak, az egyéni alkatnak.

3. Az egészségnevelés feladatai

Az egészség védelme, ápolása a mindennapos nevelői gyakorlat szerves része.
Alapfeladatunk a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése. Kiemelt odafigyelést igényelő területek:

- a testápolás,
- helyes táplálkozás,
- öltözködés,
- levegőzés,
- mozgás,
- nyugodt pihenés.

Helyes életritmus hangsúlyozott kiemelése, a szülőkkel egységes szemlélet kialakítása, megerősítése.

Mozgásigény kielégítése, edzettség állóképesség fokozása.

- Mozgásos játékok gyűjtése, napi tervezése.
- Babzsák, labda, karika, bot gyakorlatok összegyűjtése.
- Tartásjavító „Vitamin torna” gyakorlatainak beépítése a foglalkozások anyagába.
- Hetente egy délutánra néptánc szervezése. Örömteli időtöltést jelent, és javítja a gyermekek koordinációs képességét, testtartását.
- Az EU-szabványnak megfelelő udvari mozgásfejlesztő játékok változatos mozgáslehetőségének kihasználása.
- A mozgáslehetőség bővítéséhez további jó lehetőséget biztosít az udvarunkon a betonozott terület. (labdajátékok, kosárlabda, célba dobó játékok…)
- Folyamatos kapcsolattartás az egészségügyben dolgozókkal (orvos, védőnő, fogorvos, fogászati asszisztens).
- Egészséges étrend összeállítása érdekében folyamatos kapcsolattartás az élelmezés vezetővel (korszerűbb ételek bevezetése, pl: magvas, korpás, teljes kiőrlésű kenyér, és péksütemény, szezámmagos pogácsa, kifli, stb.) Szülők az - étlapot figyelve - kiegészíthetik friss zöldségekkel és gyümölccsel a napi étkezéseket.

Állapotfelmérés

A következő területek felmérésére, minden nevelési év elején sor kerül:

Testi egészség:

- Allergiás gyerekek
- Gyógyszerérzékenység
- Túlsúlyos vagy kórosan sovány gyermekek
- Fogászati szűrővizsgálat

Lelki egészség:

- Hangulati állapot (közérzet, elégedettség)
- Terheltség
- A gyermek óvodához fűződő viszonya

A gyerekek szociális helyzete:

- Állami gondozott
- Hátrányos helyzetű
- Veszélyeztetett
- Nagycsaládos
- Gyermekét egyedül nevelő
- Segélyre, támogatásra szoruló

Helyzetelemzés

Minden nevelési év elején megtörténik a helyzetelemzés, amely az állapotfelmérés eredményeire támaszkodik.

Egészségvédő alapismeret-bővítő programok

- A test felépítését szemléltető program (Kisgyermekek lexikonja, testünk kirakó, szétszedhető papír babák, kiegészítős rajzok).
- A szervezet működésének megfigyelése játékosan (saját magán és óvodás társán).
- Ismeret- és tapasztalatszerző gyakorlatok a szervezet fizikai teljesítményéről, az elfáradásról és a pihenésről (légzés, szívdobogás megfigyelése).
- Élelmiszerek megismerése-csoportosítása játékos programokon (babakonyhai szerepjátékok: bevásárlás, többfogásos menü készítése, vendégvárás, kulturált vendéglátás, társasjátékok, kirakók).

4.Egészséges életmód-fejlesztő programok

- A személyi tisztálkodást készséggé fejlesztő játékos program (babákkal, saját magukon, dia-film, mesék, versek).
- A fertőző betegségek elkerülését célzó szokásalakítás (Egészséghét).

- Fogápolási és száj higiénés program (Fogápolás témahét).
- Önálló öltözködés, szokássá alakítása, ruhaviselés, ruhaváltás gyakorlata.
- Az egészséges táplálkozást propagáló programok (egészségnapok: gyümölcsnap és termésnap).
- Ételválogatási, élelmiszer-válogatási játékprogram.
- Kulturált étkezés gyakorló programja.
- Gyermekbaleset-megelőzési program
    - veszélyhelyzeteket felderítése,
    - a közlekedési szabályok játékos gyakorlása,
    - az óvodai balesetek megelőzésének gyakorlása (a csoportszoba, a tornaterem, a mosdó, az udvar veszélyeinek "feltérképezése").
- Mozgásos játékok bővítése. (tornaszobai, udvari)
- A szabadban való tartózkodás mozgásprogramjai (edző mozgások, udvari, játszótéri játékok, séták, kirándulások egészségvédő programjai).
- Játékos láb- és tartásjavító torna. „Vitamin torna."

Környezet higiénés programok

- Csoportszobák díszítése, otthonossá tétele
- Az óvoda udvarának higiénéje, udvari játéklehetőségek tárházának folyamatos bővítése
- Az óvoda balesetveszélyeinek kiiktatása (a játékeszközök rendszeres ellenőrzése).
- Óvodánk környezetvédő programjai (Takarítási világnap, Föld napja, Víz világnapja. Madarak és fák napja).

Óvodai pszicho higiénés programok

- Napirend-, életrend alakító programok.
- A rendszeres takarítás, rendrakás, kiszolgálás propagálása.
- Kiszolgáló munka az óvodai csoportokban.
- A túlmozgásos gyermekeket segítő pedagógiai program.
- A szokásbeli rendellenességű gyermekek segítő programja.
- Pszicho motoros rendellenességek óvodai kezelése.
- A funkcionális zavarok kezelési programja óvodában.
- Az érzelmi élet zavarainak feloldási programja.
- Sajátos nevelési igényű, speciális gondozást, korrekciót igénylő gyermekek segítő programja:
    - Beszédhibások szűrése, logopédiai gondozása.
    - Beszéd fogyatékosok óvodai gondozása.
    - Beutalási rend kialakítása nevelési és egészségvédő tanácsokkal
    - Az önálló védőnői tanácsadás igénybevétele.
    - Családsegítő Szolgálat igénybevétele, családterápia.

Szülői egészségnevelési programok

- Szülők egészségnevelési tájékoztatása.
- Óvodai "nyílt napon"- témahetek kirándulásain részvétel.
- Óvodai egészségnapok szervezésében a szülők bevonása.
- Szülők számára egészségnevelési kiadványok, tájékoztatók ajánlása, terjesztése.

Az egészségnevelési módszerek és eszközök továbbfejlesztése

- Az egészség és zöld hetek programjainak továbbfejlesztése, új ötletekkel, programokkal.
- „Dohányzást Megelőző Program" alkalmazása nagycsoportban.
- Egyéb, konfliktuskezelő programok kidolgozása egy-egy nevelési problémára.
- Az egészséges életmódot propagáló eszközök, felszerelések, kiadványok, játékok beszerzése, illetve a gyerekekkel közösen elkészítése. (társasjátékok, kirakók…)

Az egészségügyi dolgozók bekapcsolása az óvodai programba

- Az óvodai egészségnevelés tartalmi - módszertani kérdéseinek elemzése az óvoda orvosával és védőnőjével közösen.
- Az óvónő és a védőnő együttműködésének szervezetté tétele, az egészségügyi és iskolaérettségi vizsgálatok előkészítése, és az eredmények felhasználása a mindennapos nevelőmunkában.
- Alkalomszerű gyermekorvosi és védőnői előadás és tanácsadás a szülők, gyerekek részére.

XV. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelem bevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerint iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációjának, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3.A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4.Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a

gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

5.Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

6.A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7.A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

8.A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

9.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskola érettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

XVI. Érvényességi nyilatkozat

A Pedagógiai Program érvényességi ideje a nevelőtestület határozata alapján:
2026. szeptember 01 – 2030. augusztus 31.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Bővítés, vagy leépítés.
- Szervezeti átalakítás.
- Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.
- Ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- Írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületének.
- Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

XVII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program nyilvános, valamennyi szülő (érdekelt) az óvodában kijelölt helyen, valamint a Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda honlapján megtekintheti.
A Pedagógiai Programot az óvoda nevelőtestülete fogadja el, vagy szükséges ok esetén felülvizsgálja.

1.Csicsergő Mini Bölcsőde Szakmai Programja 2026

Az intézmény működését meghatározó jogszabályok:

- **1993. évi III.** törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról,
- **235/1997.(XII.17.)** Korm. Rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról,
- **8/2000.(VIII.4.)** SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról,
- **9/2000.(VIII.4.)** SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról,
- **328/2011. (XI.29.)** Korm. Rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról,
- **1997. évi XXXI.** törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gyvt.)
- **15/1998. (IV.30.)** NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
- „*10. melléklet a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelethez* ***A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA***
- **2012. évi I. törvény** a munka törvénykönyvéről
- **1992. évi XXXIII. Törvény** A közalkalmazottak jogállásáról
- A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS SZAKMAI SZABÁLYAI Módszertani levél Budapest, 2012

"Foglalkozzunk meleg, sugárzó szeretettel a gyermekekkel,
s akkor ők csodára képesek.."
/E. Fromm/

Csicsergő Mini Bölcsőde Szakmai Programja

1.1..Az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői

A bölcsődei nevelés célja: A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermekek elsajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben és sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz.

Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától 3 éves korig nevelhető és gondozható.
A gyermek bölcsődei nevelése:
a) ha a harmadik életévét január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig tart,

b) ha a harmadik életévét szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig tarthat, feltéve, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

c) ha a gyermek a harmadik évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-éig tart.

I.2. Az intézmény bemutatása, személyi, szakmai felkészültség biztosítása

Személyi feltételeink: a csoportban egy fő középfokú végzettséggel rendelkező kisgyermeknevelő, valamint egy fő középfokú végzettséggel rendelkező bölcsődei dajka jelenti a személyi állandóságot. Akadályoztatásuk esetén állandó, szakképzett helyettessel rendelkezünk.
A bölcsőde nyitvatartási idejét a fenntartó határozza meg, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek munkakezdését és befejezését, valamint a bölcsődéből munkahelyre történő utazás időtartamát. Ez alapján bölcsődénk nyitvatartási ideje:
Hétfőtől- péntekig 7.00. -17.00. óráig.
A nyári zárva tartás ideje 2 hét, melynek időpontjáról minden év február 15-ig értesítjük a szülőket.

I.3. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatás elemek, tevékenységek leírása
Fontos számunkra, hogy fejlődjön a gyermekek testi, lelki, értelmi érettsége, alkalmassá váljanak az óvodai életre.

Mivel a 20 hetes - 3 éves gyerekek különböző szociokulturális háttérrel érkeznek, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a gyerekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatására.

Bölcsődei étkeztetés

Az egészséges életmódra nevelés egyik fontos területe az étkezés. Tudományosan bizonyított, hogy a táplálkozási szokások kisgyermekkorban alakulnak ki, és az egész életre kiható ízlésformáló szerepük van. Ezért az egészséges életmódra nevelésnek már a bölcsődében el kell kezdődnie.

A bölcsődei élelmezés során a mai csecsemő és kisgyermek táplálási elveket kell figyelembe venni, úgy, hogy a táplálék

- mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű,
- a biztonságos, a higiénés követelményeknek megfelelő,
- megfelelő konyhatechnikai eljárásokkal elkészített és élvezhető legyen.

A bölcsődében a gyerekeknek napi négyszeri étkezést biztosítunk. Ez a négy étkezés a reggeli, a tízórai, az ebéd és az uzsonna.

Higiénés szabályok betartása:

- főétkezések előtti kézmosás,
- papír zsebkendő, papírszalvéta használata,
- fürdőszobai gondozásnál a higiénés szabályok betartása: pólyázó asztal, bili, WC, kézi fertőtlenítése,
- a csoportszoba gyakori szellőztetése,
- havi egy alkalommal, illetve szükség esetén, soron kívül játékmosás, fertőtlenítés,
- napi, heti, illetve szükség esetén, soron kívüli takarítás, fertőtlenítés,
- havi nagytakarítás, fertőtlenítés,
- kéthetente, illetve szükség esetén, soron kívüli ágyneműcsere,
- heti, illetve soron kívüli törölközőcsere.

Prevenció:

- vitaminellátás: naponta nyers zöldség vagy gyümölcs fogyasztása, gyermekfogászat: cukorfogyasztás csökkentése, rágásra nevelés, víz fogyasztása kínálással a vízfogyasztás ösztönzése, növelése,
- 2 éves kor: szájöblítés,
- 2 és fél év körül: fogkrém nélküli fogmosás,
- 3 éves kor körül: gyermekfogkrémmel végzett fogmosás, példaadással,

Levegőzés:

- időpontja, mértéke az évszaknak, időjárási viszonyoknak, gyermekek életkorának megfelelően van megválasztva kánikulában, esőben, erős havazáskor, nagy erejű szélben, sűrű ködben, vagy -5 foknál hidegebb időben mellőzzük!

Tudatos testápolási szokások:

- kialakítjuk a tudatos testápolási szokásokat a gondozási műveletek során.

Rendszeres testmozgás- napi szabadlevegőn való tartózkodás biztosítása:

- biztosítjuk a napi testmozgást, megfelelő udvari mozgásfejlesztő játékokkal (homokozó, mászóka, bicikli, favonat, csúszda),
- lehetőségünk van a gyermekeket a szabad levegőn altatni.

Harmonikus életvitel:

- rugalmas napirend a gyermek szükségleteinek és igényeinek figyelembevételével,
- az aktív és passzív időtöltések megfelelő aránya,
- garantáljuk a gyermek egészséges lelki fejlődéséhez megfelelő élményanyagot,
- támogatjuk a szülőket a neveléssel, gondozással, kapcsolatban a gyermek harmonikus fejlődése érdekében.

Személyiségfejlesztés:

- a személyiségfejlesztés célja a bölcsődében az egyénre szabott optimális személyiségformáló hatású tevékenységek biztosítása,
- a személyiség kibontakozásának segítése sokrétű tevékenység biztosításával,
- gyakorlati, értelmi, érzelmi képességek fejlesztése,
- a gyermek érdeklődési körét figyelembe vevő fejlesztés önállósági törekvések legmesszebb menőkig való segítése, az ezt biztosító feltételek megteremtése,
- alkalmazkodás képességének fejlesztése, segítése,
- szociális és individuális értékek közvetítése, a kettő közti egyensúly megtalálásának segítése,
- kreativitás segítése lehetőségek biztosításával, valamint a fantázia fejlesztésével,
- az érdeklődés megteremtése, fenntartása,
- sikerélményhez való juttatás,
- kudarcok megelőzése.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés célja a bölcsődében a gyermek társadalmi beilleszkedésének elősegítése, a közösségi élet alapjainak megteremtése. A társas viselkedés, az alkalmazkodás szabályainak első tényleges színtere a bölcsőde.

- az elvárások egyértelmű megfogalmazása, azok betartatása, következetesség,
- a megfelelő egyensúly megteremtése a szabályok és a kötetlenség között,
- a teljesítmények ösztönző értékelése dicsérettel,
- közös célok kitűzése,
- közös alkotások, játékok megszervezése,
- különleges alkalmak, színes programok biztosítása, ahol a közösség tagjai a „szürke” hétköznapokból kilépve lehetnek együtt,
- a peremhelyzetű gyermekek közösségbe való bekapcsolódásának segítése,
- együttműködésre való lehetőségek megteremtése.

A fejlődésbeli egyéni eltérések figyelembe vétele és az ehhez kapcsolódó egyéni bánásmód

Az egyes erősségek fejlesztése már bölcsődében is rendkívül fontos. Hozzájárul a beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítéséhez, az egészséges személyiség fejlődéséhez, a szociális hátrányok majdani leküzdéséhez.

- a személyiség kibontakozásának segítése sokrétű tevékenység biztosításával,
- a gyermek érdeklődési körét figyelembe vevő fejlesztés, neveléssel,
- kreativitás segítése lehetőségek biztosításával, valamint a fantázia fejlesztésével,
- az érdeklődés megteremtése, fenntartása,
- sikerélményhez való juttatás,
- kudarcok megelőzése.

A környezeti nevelés a bölcsődében

A bölcsődei környezeti nevelés célja, hogy a gyermek és a környezete között megfelelő összhangot teremtsünk. Ezt első sorban a gyermek környezettel kapcsolatos ismereteinek bővítésével próbáljuk megvalósítani, mert a megszerzett ismeretek késztetik az egyént a későbbiekben egy tudatos környezettisztelő magatartás tanúsítására. Az ismeretek bővítése mellett rendkívül fontos a megfelelő példa biztosítása.
Ismeretek bővítése elméleti szinten:

- állatok megismertetése,
- növények megismertetése,
- időjárás megismertetése,
- évszakok jellemzőinek megismertetése,
- járművek megismertetése.

Ismeretek bővítése gyakorlati szinten:

- növények megfigyelése,
- állatok megismerése,
- az időjárás megtapasztalása,
- évszakok jellemzőinek megtapasztalása,
- járművek megfigyelése,
- anyagok megismerése, velük való tevékenykedés.

Az ismeretek bővítését gyakorlati szinten a szobai- és az udvari játék tevékenységeinek ideje biztosítja.
A gyermekkel foglalkozó szakembernek nagy felelőssége van abban, hogy ki tudja-e alakítani, meg tudja-e alapozni a gyermekben a környezetért érzett felelősségtudatot. Az állatok és természet megszerettetése az alapja a későbbi környezetbarát (és nem környezetromboló) viselkedésnek.

I.4. A bölcsődei nevelés célja, feladata

Célunk és feladatunk a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermekek fizikai és érzelmi biztonságának és jólétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermekek nemzetiségi-etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásuk erősítésével, kompetenciájuk figyelembe vételével, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, pozitív viselkedési minták nyújtásával elősegíteni harmonikus fejlődésüket.
A bölcsődei ellátás keretében a gyermek életkorának, fejlettségi szintjének megfelelően az Intézmény biztosítja a nevelés-gondozás feltételeit, így különösen:

- a szülő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét,
- a felszerelési jegyzékben meghatározott textíliát, bútorzatot, egyéb eszközöket és felszerelést,
- a játéktevékenység feltételeit,
- a szabadban való tartózkodás feltételeit,
- és a gyermek élettani szükségleteinek és az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak megfelelően.

I.5. A bölcsődei nevelés alapelvei

1. A család rendszerelméletű megközelítése

A család rendszerelméletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerelmélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

2. A koragyermekkori intervenciós szemlélet befogadása

A korgyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsőde funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkori intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődébe történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetszerűleg magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak a kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődébe járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotni. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

I.6. A bölcsődei nevelés feladatai

1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsőde, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismeretket, módszereket.

2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Az egészséges életmód kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A gyermeket erőteljes testi fejlődés jellemzi, így a bölcsőde feladata, hogy ezt a fejlődést minél jobban elősegítse, figyelembe véve a gyermek életkorát és igényeit.

Feladataink:

- A fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése,
- a primer szükségletek egyéni igény szerinti kielégítése,
- A kultúrhigiénés szokások (étkezés, tisztálkodás, ürítés, wc használat, öltözködés) kialakításának segítése,
- Az egészséges életmód, az egészségmegőrzés (fogászati prevenció -> étkezések utáni szájöblítés, élelmezés, mozgáslehetőség, levegőzés, alvás) szokásainak alakítása.

3. Az érzelmi és a társas kompetenciák fejlesztése

A kisgyermek jellemző sajátossága, hogy magatartása érzelmi vezéreltségű. A személyiségén belül az érzelmek dominálnak, így elengedhetetlen, hogy a kisgyermeket a bölcsődében érzelmi biztonság, derűs környezet és szeretetteljes környezet vegye körül. Ennek megvalósulásához elengedhetetlen, hogy:

- A gyermeket a bölcsődébe kerülésekor kellemes hatások érjék.
- A gyermek egyéni igényeihez igazított beszoktatási idővel csökkentsük a bölcsődébe kerülés nehézségeit.
- A kisgyermeknevelő és a kisgyermekek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakítását szorgalmazza.
- A gyerekek társas kapcsolatban megtanulják az együttélés szabályait.
- Segítsük a mások iránti nyitottság, empátia és tolerancia továbbfejlődését
- Lehetőségek teremtésével a kisgyermeknevelőkkel, kortársakkal sok közös élményhez jusson a kisgyermek.
- A nehezen szocializálódó, lassabban fejlődő és / vagy hátrányos helyzetű, esetleg elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása fokozott odafigyeléssel történjen, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzet megoldási mintákat nyújt a kisgyermeknevelő. A gyermek az őt körülvevő világot elsősorban játékán keresztül ismeri meg, ami alapvető, bensőből motivált tevékenysége. A kisgyermeknevelő feladata, hogy a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségét biztosítsa, kialakított nevelési légkörnek köszönhetően. Figyelembe véve az életkori sajátosságokat (korcsoport), a szakmai alapelveket és az egyéni sajátosságokat a kisgyermeknevelő változatos tevékenységeket (rajzolás, festés, gyurmázás, ragasztás, mozgás) kínál a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára építve, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet önmagáról, tárgyi-, természeti-, és társadalmi környezetéről.

A tárgyi feltételek biztosítása mellett:

- Támogatjuk a gyermekek önállóságát, aktivitását és kreativitását.
- Segítjük a választásra, az önálló véleményalkotásra való képesség kialakítását, kibontakoztatását.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatait új ismeretekkel bővítjük.
- A gyerekek tevékenységét támogató-bátorító figyelemmel követjük.
- Közös tevékenységeink során élményeket, viselkedési és helyzetmegoldási mintákat nyújtunk.

I.7. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

Személyi állandóság rendszere

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt. A gyermek intézménybe kerülésétől az óvodába távozásáig ugyanaz a kisgyermeknevelő és dajka látja el. Ennek köszönhetően kettőjük interperszonális kapcsolata a bizalmon, szereteten, kölcsönös egymásra figyelésen alapszik, ami elősegíti a nevelési célok, feladatok megvalósítását.

A kisgyermeknevelő stílusa, jellemzői a következők legyenek:

- legyen megnyugtató, biztonságot adó a viselkedése a gyermek számára,
- magatartásában kiemelten fontos az elfogadás, a tolerancia, a nyitottság,
- érvényesüljön magatartásában a másfajta értékek pozitív irányú megközelítése,
- jellemezze a pedagógiai optimizmus, tapintat, empátia,
- jellemezze munkáját a pedagógiai elvek, nevelési módszerek összehangoltsága, az egymás, a szülők és a gyermekek iránti tisztelet, együttműködés, türelem,
- nevelői stílusát a demokratikus elvek, nevelési módszerét a meggyőzés, magyarázat, dicséret hassa át.

A csoport szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. A mini bölcsődében a bölcsődei csoportban legfeljebb 7 gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei csoportban valamennyi gyermek betöltötte a 2. életévét, ekkor legfeljebb 8 gyermek. Életkor szerint a csoport összetétele lehet homogén és vegyes csoport.

A bölcsőde tárgyi feltételei

Külső-belső környezet leírása

A bölcsőde tárgyi felszereltsége, játékeszköz, gyermekruházat, edény, készlete megfelel az NM rendeletben előírtaknak.
A csoportszoba száma: 1 alapterülete 30 m^2
A fürdőszoba száma: 1 alapterülete átlag: 12 m^2
Átadók száma: 1 alapterülete átlag: 12 m^2
A fürdőszobában 2 db gyermekmosdó, 2 db gyermek WC, 1 db zuhanytálca, 1 db felnőtt kézmosó található.
A mini bölcsődében a fürdőszoba közvetlenül kapcsolódik a csoportszobához, gyermekátadóhoz.
A mini bölcsőde részére az udvari játéklehetőség biztosított. A játszóudvar biztonságos, homokozóval beépített és mobil mozgásfejlesztő eszközökkel felszerelt.
Az eszközök beszerzése során cél, hogy a gyermekek változatos tevékenységéhez, sokszínű, sokféle játékeszköz biztosított legyen.
A gyermek saját ruhában vannak, ágyneműt, törölközőt, asztalterítőt az intézmény biztosítja.
A csoportszoba berendezése, felszerelése a gyermekek korához, fejlettségi szintjéhez igazodik. Otthonossá a kisgyermeknevelő és a gyermekek munkái varázsolják a bölcsődét.
A játékkészlet alkalmas a gyermekek készségeinek és képességeinek fejlesztésére. Az udvar tágas, szabad és biztonságos teret biztosít a játékra, mozgásra. A tárgyi környezet változatos terepet nyújt az ismeretek, készségek, szabályok elsajátítására.

A nevelés-gondozás tervezése, időkeretei, napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósulását kívánja

biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét.
A napirenden belül az egyes gyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalmát is biztosítja.
A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg – s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt.
A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl. a bölcsőde nyitása, zárása, stb.) is. Kialakításának további feltételei a személyi állandóság, a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele.

A kisgyermeknevelő és a bölcsődei dajka munkarendje a gyermekek napirendje alapján készül el.

Napirend

$7^{00} – 8^{00}$ Gyermekek átvétele a szülőktől. Szükség szerint gondozás, játék a szobában
$8^{00} – 8^{30}$ Reggeliztetés gondozási sorrendben, játékfelügyelet biztosítása a szobában
$8^{30} – 9^{30}$ Gondozás, gondozási sorrendben. Időjárástól függően kimenetel az udvarra, felügyelet biztosítása
$9^{30}– 9^{45}$ Tízóraiztatás a szobában vagy az udvaron (időjárástól függően)
$9^{45}– 10^{45}$ Játékfelügyelet az udvaron vagy a csoportszobában (időjárástól függően)
$10^{45} – 11^{30}$ Bejövetel az udvarról, gondozás, gondozási sorrendben, játékfelügyelet
$11^{30} - 12^{00}$ Ebédeltetés gondozási sorrendben, közben játék, fektetés
$12^{00} - 14^{30}$ Csendes pihenő
$14^{30} - 15^{00}$ Ébredési sorrendben gondozás, játék a szobában
$15^{00} – 15^{30}$ Uzsonnáztatás, játék a szobában
$15^{30} – 17$ Időjárástól függően játék a szobában vagy az udvaron, hazaadás a szülőknek

A családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

I.8. A kapcsolattartás formái
1. Családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízza. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

2. Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, információt nyújt a szülőnek a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságairól.

3.Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etnikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

4. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődésről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, az intézményvezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

5. A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok tovább gondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

6. Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal tartunk szülői értekezletet (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), valamint különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívását is eszközöljük.

7. Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékozódási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, faliújság, honlap, szórólap, üzenő füzet, közösségi oldal zárt csoportjában való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

I.9. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel

1. A bölcsőde és az óvoda kapcsolata

2. Egyéb kapcsolatok

Bölcsődénk az óvodával közös intézményként működik, így egymás szakmai kompetenciáit tiszteletben tartva tudjuk kialakítani az együttműködés szokásait, pl. megkönnyíteni a bölcsődéből óvodába való átmenetet kisgyermekeink számára.

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával jól működő kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges.

Fentieket figyelembe véve az Intézmény kapcsolatot tart:

- kiskunmajsai családsegítő – és gyermekjóléti szolgálat,
- helyi védőnő,
- bölcsőde orvos,
- Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv,
- szülői munkaközösség.

Az együttműködés alapját minden esetben a gyermek és a családja képezi.

3. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A Mini Bölcsődében szülői munkaközösség működik, mely véleményével, ötleteivel segíti a bölcsődei élet kialakítását, a szülők és az intézmény közti szoros kapcsolat meglétét.

Feladata:

- Az óvoda igazgatójánál véleményt nyilváníthat a gyermeket érintő ügyekben, javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, az ebből származó bevételek felhasználásáról,
- intézkedéseinél figyelembe veszi a mindenkori érvényben lévő jogszabályokban rögzített feladat- és hatásköröket.

A gyermek szülője/törvényes képviselője észrevételével vagy panaszával elsősorban a kisgyermeknevelőhöz fordulhat, amennyiben úgy érzi, hogy nem történt az ügyében előre mozdulás, panaszát az óvodavezető felé nyújthatja be. Az óvodavezető a felmerülő panaszokat az intézmény panaszkezelési szabályzatában foglaltak alapján kezeli. Amennyiben a szülő nem ért egyet a hozott intézkedéssel, jogában áll panaszával a fenntartóhoz vagy a gyermek jogi képviselőhöz fordulni.

A bölcsőde munkatársai számára a jogok gyakorlásának és a kötelezettségek teljesítésének alapvető szabályait a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény határozza meg.
Mind a szülőt, mind a bölcsőde dolgozóit megilleti a kölcsönös tisztelet.
A bölcsődében foglalkoztatottak, vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartsák emberi méltóságukat és személyiségi jogaikat, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

I.10. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei
Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a kisgyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.
A nevelés – gondozás célja, a gyermek testi-lelki fejlődésének elősegítése. Ahhoz hogy a személyi – és tárgyi környezettel való összhangot biztosítani tudjuk, szükség van arra, hogy a nevelés- gondozás valamennyi helyzetében biztosítva legyen a gyermek számára hogy érdeklődésének, pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhessen meg a személyi- és tárgyi környezetével.

Tanulás
A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Minden olyan tapasztalat- és/vagy információszerzési folyamat, tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban. A tanulás tevékenység tevékenységbe ágyazottan történik. Mindig a kisgyermek érdeklődésére, kíváncsiságára építünk. Tapasztalatokat szerez környezetéről, megfigyel, szokásai, készségei alakulnak. Mesét, verset, éneket, játékot tanul. Ezek mind szükségesek ahhoz, hogy a gyermek személyisége sokoldalú legyen és harmonikusan fejlődjön. A tanulás folyamatában bekövetkezhet stagnálás, valamint visszaesés is.
A gyermekek esetében a tanulás színterei a különböző élethelyzetek, az őket körülvevő felnőttekkel, gyerekekkel való közös tevékenységek, kommunikáció.
A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye, ugyanis nem a fejlettebb szint gyors elérése a cél, hanem az, hogy minden gyermek örömteli tevékenységek során jusson előbbre. Az önálló gondolkodás, a véleményalkotás és a döntésképesség kibontakozásának segítése a tanulás fontos célja.

A kisgyermekkori tanulás színterei:
- a gondozás,
- a játék,
- a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció.

A tanulás formái:
- spontán tapasztalatok szerzése,

- szokásalakítás,
- utánzás,

kisgyermeknevelő – gyermek interakcióiból származó ismeretszerzés.

Gondozás

Bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A személyes és szociális kompetencia kialakításának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges az elegendő idő biztosítása, amivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermektől adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát. A gyermek számára a felnőtt mindig legyen hiteles és megbízható.

Játék

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az érzelmi és a szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

Mozgás

Csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. A mozgásigény rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja mozgást. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítjuk a gyermekek számára a minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják a gyermekek az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik mozgásuk. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása.

Kiemelt figyelmet fordítunk a biztonságos környezet kialakítására. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a gyermeknek, annál nagyobb örömüket lelik a játékban.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, udvaron több lehetőség adott, mint a szobában. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat fejlesztik. Tágas foglalkoztatónkban biztosítjuk a nagymozgásos játékokhoz való feltételeket is. Fedett teraszunk és füves udvarunk egyaránt remek színteret biztosít az időjárási viszonyoktól függetlenül is a nagymozgások gyakorlására. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad lehetőséget.

Mondóka, ének

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és tovább élését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket keltenek, örömélményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ismétlődés, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei fejlődést, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődésére.

Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- (ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet, képzelet) és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyekre más helyzetekben nincs lehetősége. Fejlődik emberismerete, a főhőssel való azonosulás fejleszti empátiáját, gazdagodik szókincse. A mese segíti az optimista életfilozófia és az önálló véleményalkotás alakulását. A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban. Fontos szerepük van az ölbeli mondókázásoknak, höcögtetőknek, lovagoltatóknak mind az interperszonális kapcsolatok erősítésében, mind pedig a zenei érzék fejlesztésében.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés – nem annak eredménye.

A kisgyermeknevelő a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, a gyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítéssel, az alkotókedv ébren tartásával, a gyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segítheti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését. A gyermekek igényeihez igazodva minden nap lehetőséget biztosítunk változatos technikákkal az alkotó kedv felkeltésére és ébren tartására.

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. viráglocsolás, gyümölcsnap előkészítése, stb). Az öröm forrásai az együttesség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és

bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. A helyzetek lényeges tanulási lehetősége az egymásra épülő elemekből álló műveletsor igazodással próbálkozás, az együttműködés és a feladatok megosztása. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet esztétikuma iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát.
Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermeknevelő által csoportban végzett összes tevékenységbe részt vehessen a gyermek egyéni igénye alapján (pl. poharát elviheti az asztalhoz, étkezéseknél elő veheti a kanalát, segíthet a pelenkázás előkészítésében.

Élelmezési tevékenység
A bölcsőde ellátást a Csólyospálos Község Önkormányzata által fenntartott a közétkeztetési feladatok ellátásával megbízott intézményi konyha látja el, mely minden területen megfelel a törvényi szabályozásnak.

I.11.Dokumentációk

Tájékoztató a bölcsődei felvétel rendjéről
A mini bölcsőde a családban nevelkedő 20 hetes és 3 éven aluli gyermek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosítja. Egy bölcsődei csoportban legfeljebb hét gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei csoportban valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, ebben az esetben a gondozható, nevelhető gyermekek száma 8 fő,
A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával
a) a körzeti védőnő,
b) a házi gyermekorvos vagy a háziorvos,
c) a család- és gyermekjóléti szolgálat,
d) a gyámhatóság is kezdeményezheti.

A bölcsődébe való felvételt írásban kell benyújtani az óvodavezetőnél.
Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható.
A gyermek bölcsődei nevelése

d) ha a harmadik életévét január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig tart,

e) ha a harmadik életévét szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig tarthat, feltéve, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

f) ha a gyermek a harmadik évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-éig tart.

A bölcsődei ellátást térítésmentesen lehet igénybe venni.
Nem igényelhető a bölcsődei ellátás, ha az anya bármilyen okból (pl. munkanélküli, főállású anyasági támogatás folyósítása) állandó jelleggel otthon van, kivéve, ha az anya

rokkantnyugdíjas, vagy betegsége miatt szükséges a gyermek bölcsődei elhelyezése. Ezen utóbbi tényt orvosi igazolással kell alátámasztani.

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek a szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani napközbeni gondozását:

a) ha mindkét szülő dolgozik

b) az anya GYES/GYED mellett munkát vállal, vagy iskolarendszerű oktatásban vesz részt

c) az anya nem dolgozik, de szociális helyzeténél fogva gyermekorvos, védőnő, gyermekjóléti szolgálat javasolja felvételét,

d) az anya egészségi állapota indokolja a gyermek bölcsődei elhelyezését

A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll -

•*a)* a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,

•*b)* a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,

•*c)* az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket,

•*d*) a védelembe vett gyermeket.(Gyvt 43§(3)).

A gyermekeket megillető szociális kedvezmény:

A bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkezést, a déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kisétkezést ingyenesen kell biztosítani, ha a gyermek

a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
b) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

c) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

d) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130 %-át.

Meg kell szüntetni a bölcsődei ellátást

a) ha a gyermek a harmadik életévét január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-én,

b) ha a gyermek a harmadik életévét szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-én, feltéve, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

c) ha a gyermek a harmadik évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-én.

d) ha a gyermekorvos szakvéleménye szerint a gyermek egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetőleg magatartás-zavara veszélyezteti a többi gyermek egészségét.

A jelentkezéshez szükséges okiratok:

- munkáltatói igazolás,
- az egyik szülő személyi igazolványa és az ahhoz tartozó lakcímkártya;
- a gyermek nevére kiállított személyi azonosító (a gyermek születési anyakönyvi kivonata vagy személyi azonosítót igazoló hatósági igazolvány vagy útlevél és lakcímet igazoló hatósági igazolvány;
- a gyermek esetleges betegségeit igazoló dokumentumok,
- a gyermek TAJ kártyája,
- gyermekvédelmi kedvezményről szóló határozat (ha rendelkezik ilyen dokumentummal).

A felvétel rendje:

- Jelentkezni írásban leadott igénybejelentő lap kitöltésével kell az intézményben (6135 Csólyospálos, Móra Ferenc utca 11.)
- A felvételről a Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde igazgatója dönt.
- A döntésről az óvodaigazgató 30 napon belül írásban értesíti a szülőt.

A bölcsődei felvételre való jelentkezés minden évben az óvodai beíratással azonos időpontban, valamint az év folyamán folyamatosan történik.
Túljelentkezés esetén az elutasított gyermek, várakozó listára kerül. Év közben történő jelentkezés esetén férőhelyhiányában, a várakozó listának megfelelően kerül felvételre a gyermek.

Egyéb bölcsődei dokumentációk

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezet.
A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történik. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja.
A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok a tárgyszerűség (objektivitás), a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok, stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket), a hitelesség, az árnyaltság, a rendszeresség, ill. a folyamatosság.
A dokumentáció készítéséhez alkalmazott módszerek, és eszközök kiválasztásánál különösképpen tekintettel kell lenni a kisgyermekek fokozott biztonság igényére (személyi- és tárgyi környezet állandósága, az adott helyzetnek a kisgyermek megszokott, számára elfogadott élethelyzetekhez való hasonlósága).

A dokumentáció vezetésénél kérni kell a szülő hozzájárulását, a rögzítetteket kérésre a szülőknek meg kell mutatni. A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat a legmesszebb menőkig figyelembe kell venni.

I.12. Az intézményben vezetett nyilvántartások, illetve kezelt dokumentumok munkakörönként:

Óvodaigazgató:

- felvételi könyv,
- megállapodás az ellátás igénybevételéről,
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet,
- 1. sz. melléklet – az ellátási napokon az ellátási igénybe vevők jelen – vagy távollétének dokumentálása.

4. sz. melléklet – a gyermekétkeztetés igénybevételének dokumentálása

- havi statisztika
- munkaköri leírások készítése
- költségvetés készítése
- dolgozók szabadságának nyilvántartása
- dolgozók jelenléti kimutatása
- személyi anyagok vezetése
- dolgozók továbbképzési kötelezettsége teljesítésének nyilvántartása
- Egészségügyi Nyilatkozat és vizsgálati adatok
- beutalás munkaköri alkalmasság vizsgálatra
- dolgozók egészségügyi könyve
- kis és nagy értékű eszközök nyilvántartása (leltár)
- munkavédelmi napló vezetése
- tűzvédelmi napló vezetése
- étkezők nyilvántartása (gyermek)
- selejtezéssel kapcsolatos dokumentáció vezetése.

Kisgyermeknevelő

- **Csoportnapló:** a gyermekcsoport napi életének fő történésit rögzíti. Tartalmazza a hiányzók nevét, az aktuális eseményeket a gyermekcsoportban, illetve minden olyan történést, ami az egyes gyermek, vagy a csoport életét befolyásolta.
- **Gyermek egészségügyi törzslap percentiles táblával:** tartalmazza az orvosi bejegyzéseket, negyedéves, éves státusz vizsgálatokat.
- **Fejlődési napló:** a családlátogatás tapasztalatainak rögzítésére szolgál. A beszoktatási tervet (ideje, módja, menete) követően, a beszoktatás idejének, de legalább tíz nap történéseit tartalmazza az adott gyermekre vonatkozóan. A beszoktatási idő befejezését követően, egy éves korig havi, majd 3 havi gyakorisággal kell vezetni.

Valamennyi fejlődési területre vonatkozóan összefoglalja a kisgyermeknevelő a gyermek adott fejlettségi szintjére vonatkozó megfigyelések tapasztalatait.

- **Üzenő füzet:** A család és a bölcsőde kapcsolattartásának írásos formája. A szülőket tájékoztatja a gyermek bölcsődei életének történéseiről, fejlődéséről. Igazából nem egyirányú bejegyzések adják igazi tartalmát, jó, ha a szülő is válaszol, informálja a kisgyermeknevelőt a gyermekek otthoni életének történéseiről. Vezetése rendszeresen történik, ha olyan esemény volt, amiről a szülőt tájékoztatni kell és illik, de háromhavonta össze kell foglalni a gyermek fejlődését is.
- Napi jelenléti kimutatás
- Nevelési terv

I.13. A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődéskor végére

Az egyes gyermekek között teljesen egészséges fejlődés esetén sem látunk azonosságot, hisz a pszicho-szomatikus fejlődésben és a fejlettségi szintben jelentős egyéni különbségeket mutatnak. Egy-egy korosztályban azonos általában megfigyelhetők bizonyos életkori sajátosságok, amelyek az adott populáció többségét jellemzik. Ha ezeket nem kezeljük merev kategóriánként, akkor segíthetnek a fejlettségi szint megítélésében.

Bölcsődés kor végére:

- Nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, legfeljebb apró segítséget igényel. Már nem csak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival.
- Jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára.
- Környezete iránt nyitott, érdekli minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben.
- Gazdag szókincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőttel-gyerekekkel.
- A gyermekek többsége szobatiszta.

A gyermek fejlettségi szintje ellenőrizhető a bölcsődés kor végére elért fejlettségi szinthez viszonyítva, melyet azonban befolyásol a gyermek képessége és az a családi környezet, amelyben él.

A nevelést és gondozást a szakmai program segíti abban, hogy a bölcsődei alapelvek érvényesülése mellett kibontakozhasson a sokszínű bölcsődei gyakorlat, amely az életkori sajátosságokat figyelembe véve biztosítja a gyermekek sokoldalú fejlődését. A bölcsőde, mint intézmény meg tudja őrizni a korosztályának megfelelő elvi és módszertani sajátosságokat, gyermekközpontú szemléletét, a mértékletességet. Ugyanakkor a bölcsődei gondozás mellett elismertebb lesz a nevelés is.

I.14. Gyermek-elsősegélynyújtással kapcsolatos belső eljárásrend keretszabályai

1. Fogalmak meghatározása

Baleset: Az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy rövid idő alatt következik be, és sérülést, mérgezést, testi vagy lelki egészségkárosodást, illetve halált okoz.
Prevenció: a balesetek megelőzésére irányuló tudatos tevékenység, amely a veszélyforrások feltárását és megszüntetését célozza.

2. A szabályzat hatálya

Területi és személyi hatály:
A szabályzat a Csicsergő Mini Bölcsőde teljese alkalmazott körére, valamint az intézményben ellátott valamennyi gyermekre kiterjed.
Időbeli hatály:
2026. február 1-től visszavonásig érvényes. Módosítani kell, ha a 0-3 éves korosztály balesetvédelmére vonatkozó szabályokat felsőbb szerv módosítja, vagy ha a tapasztalok alapján kiegészítés szükséges.
Hivatkozások:

- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet
- 1997. évi XXXI. törvény a gyerekek védelméről
- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja

3. A szabályzat célja és alapelvei

A szabályzat célja a gyermekek testi épségének és egészségének megóvása, a gyermekbalesetek megelőzése, valamint a balesetek bekövetkezése esetén az egységes, szakszerű és gyermekközpontú eljárás biztosítása.
A gyermek-elsősegélynyújtás során az alábbi alapelvek érvényesülnek:

- A gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevétele,
- a gyors, szakszerű és életkornak megfelelő beavatkozás
- a gyermek testi és lelki biztonságának megőrzése,
- pánikmentes, megnyugtató légkör biztosítása,
- az együttműködés a szülőkkel és az egészségügyi ellátórendszerrel.

4. Feladatok és megelőzési intézkedések

A bölcsődében a gyermek testi épségének és biztonságának megőrzése kiemelt jelentőségű, ezért a prevenció elsődleges feladat.
Általános megelőző feladatok:

- veszélyforrások rendszeres feltárása és megszüntetése,
- dolgozók és szülők tájékoztatása a biztonságos magatartásról, balesetvédelmi szabályokról,
- balesetvédelmi szabályok ismertetése az első szülői értekezleten, balesetvédelmi felelős jelenlétében,
- a szülők tudomásulvételének aláírással történő igazolása (I. sz. melléklet).

4.1. Bölcsődevezető feladatai

Balesetmegelőzés:

- A bölcsőde egész területén a veszélyforrások rendszeres feltárása és megszüntetése.
- Az elsősegélyhez szükséges tárgyi feltételek (elsősegély-felszerelés) biztosítása és folyamatos pótlása.
- A gyermek biztonságát szolgáló tárgyi és személyi feltételek biztosításának koordinálása a fenntartóval együttműködésben.

Baleset bekövetkezése esetén:

- A balesetek nyilvántartása és jegyzőkönyvezése (II. sz. melléklet).
- A három napon túl gyógyuló sérülések kivizsgálása, okok (személyi, tárgyi, szervezési) feltárása, megelőző intézkedések meghatározása.
- Súlyos baleset azonnali jelentése a fenntartó önkormányzat felé (III. sz. melléklet szerinti súlyossági kategória alapján).
- A balesetet okozó veszélyforrás azonnali megszüntetése.

4.2. Kisgyermeknevelő feladatai

Balesetmegelőzés:

- A csoportszobában és a hozzá tartozó helyiségekben a veszélyforrások felismerése, megszüntetése a gyermekek biztonságba helyezése, majd a vezető értesítése.
- A csoport berendezésének, eszközeinek biztonságos kialakítása, a mozgás és játék biztonságos feltételeinek megteremtése.
- A kisgyermeknevelő felel a csoportban tartózkodó gyermekek folyamatos felügyeletéért, a csoportszobát gyermekfelügyelet nélkül nem hagyhatja el.
- A szülői értekezleteken a balesetvédelmi szabályok ismertetése, aláírással hitelesítve.

Baleset vagy rosszullét bekövetkezése esetén:

- A gyermek életkorának és sajátosságainak megfelelő elsősegélynyújtási alapismeretek szerint a szükséges ellátás haladéktalan megkezdése (lemosás, kötözés, nyugalomba helyezés stb.).
- Súlyos, életveszélyes vagy gyors beavatkozást igénylő esetben azonnal mentő hívása a mentőhívási protokoll szerint.
- A szülő és a bölcsődevezető értesítése minden balesetet vagy jelentősebb rosszullét esetén, kisebb baleseteknél is.
- A sérülés, baleset rögzítése a csoportnaplóban, szükség esetén baleseti jegyzőkönyv kitöltése.

4.3. Technikai dolgozók feladatai

- Tisztító- és mosószerek, vegyszerek biztonságos tárolása és használata, gyermekektől elzárva.

- Kiömlött folyadék, szennyeződés azonnali feltakarítása a csúszásveszély elkerülése érdekében.
- A kisgyermeknevelő által meghatározott biztonsági szabályok betartása a gyermekfelügyelet során.

4.4. Belső eljárásrend keretszabályai

A bölcsőde a gyermekbalesetek és rosszullétek esetére olyan belső eljárásrendet működtet, amely biztosítja az egységes, szakszerű és gyermekközpontú intézkedéseket, valamint a szülővel, törvényes képviselővel történő megfelelő kommunikációt.
Az eljárásrend különösen kiterjed:

- az azonnali elsősegélynyújtásra és szükség esetén sürgősségi egészségügyi ellátás (mentő) igénybevételére,
- az intézményvezető haladéktalan tájékoztatására,
- a szülő, törvényes képviselő értesítésének rendjére súlyos esetekben és kisebb balesetek esetén is,
- a balesetekkel kapcsolatos dokumentáció vezetésére,
- a súlyos balesetek fenntartó felé történő jelzésére,
- valamint a balesetek nyilvántartására és a megelőzést szolgáló intézkedésekre.

A balesetek kivizsgálása és elemzése a megelőzés szempontjait szolgálja, hozzájárulva a bölcsődei ellátás minőségének folyamatos fejlesztéséhez.

4.5. Képzések és feltételek biztosítása

Az intézmény fenntartója gondoskodik arról, hogy a munkatársak rendszeresen részt vegyenek munkavédelmi, balesetvédelmi és elsősegélynyújtási képzéseken, továbbá biztosítja a gyermekek biztonságát szolgáló tárgyi (különösen elsősegély-felszerelés) és személyi feltételeket.

5. Balesetek nyilvántartása és jelentési kötelezettség

- Minden balesetet az előírt nyomtatványon (II. sz. melléklet: Baleseti jegyzőkönyv) kell rögzíteni.
- A három napon túl gyógyuló sérüléseket ki kell vizsgálni, az okokat (személyi, tárgyi, szervezési) fel kell tárni, és jegyzőkönyvben rögzíteni a szükséges intézkedések megjelölésével.
- A jegyzőkönyveket 5 évig kell megőrizni az általános irattári szabályok szerint.
- Súlyos baleset esetén a fenntartó önkormányzat értesítése kötelező (III. sz. melléklet szerinti súlyossági kategória alapján).

6. Mentőhívási protokoll

6.1. Mikor hívjunk mentőt?

Mentőt kell hívni különösen az alábbi esetekben:

- nem lélegzik, fullad,
- ébreszthetetlen, eszméletlen
- görcsöl, rángatózik,
- feltehetően mérgezett,

- magasból esett,
- égés, forrázás,
- erős fájdalom, erős vérzés, magas láz, ismételt hányás, folyadékbevitel hiánya,
- **minden olyan esetben, amikor a helyzet súlyossága megítélésében bizonytalan a dolgozó – biztonsági okból is mentőt kell hívni.**

6.2. Hogyan értesítsük a menőt?

- A **112-es** segélyhívó számot kell tárcsázni, és türelmesen megvárni a bejelentés lefolytatását.
- Rövid, tényszerű válaszokat kell adni: mi történt, hány sérült van, gyermek(ek) neve, életkora, a bölcsőde pontos címe, a bejelentő neve és elérhetősége.
- Meg kell várni, amíg az irányító lezárja a beszélgetést („Küldjük a segítséget").

7. Mellékletek

- **I. sz. melléklet:** Balesetvédelmi ismertető a szülőknek
- **II. sz. melléklet:** Baleseti jegyzőkönyv
- **III. sz. melléklet:** Balestek súlyossági fokozatai és teendők

8. Záradék

A „Gyermekbalesetek és gyermek-elsősegélynyújtás belső eljárásrendje" a Csicsergő Mini Bölcsőde szakmai programjának melléklete.
Az eljárásrendet az óvodaigazgató hagyja jóvá, évente felülvizsgálja, és szükség esetén – jogszabályi változás vagy szakmai indok alapján – módosítja.
Csólyospálos, 2026. február 2.

.....
Óvodaigazgató

I.sz. melléklet

Balesetvédelmi ismertető a szülők részére

Általános elvárások

Gyermeket az intézmény területén felügyelet nélkül hagyni TILOS.

Az átadó helyiségekben elhelyezett **pelenkázóasztalokon** a gyermeket koruktól függetlenül egyedül hagyni balesetveszélyes, ezért tilos.

Az átadó helyiségek és folyosók területén **motorozni, futkározni, bútorokra felmászni TILOS.**

A játszósarok kizárólag kisgyermeknevelői felügyelet mellett használható.

A bölcsődei udvar és játszóeszközök **kizárólag bölcsődés korú gyermekek számára használhatók.** A nagyobb testvérek ezeket nem vehetik igénybe, mivel használatuk balesetveszélyes, és a berendezések, eszközök károsodását okozhatja.

Érkezéskor és távozáskor a szülők kötelesek a gyermekükkel a lehető legrövidebb időn belül elhagyni az öltözőt és az udvart. Ezen időszakban a bölcsődei játszóeszközök használata **nem engedélyezett**. A bölcsőde területén tartózkodás idején a szülő **folyamatos felügyeleti kötelezettséggel tartozik** gyermekéért.

A gyermekek által viselt **nyaklánc, karlánc, lógó fülbevaló** balesetveszélyes, az intézmény ezekért felelősséget nem vállal.

Szúró-, vágó-, vagy egyéb balesetveszélyes tárgyak gyermekek öltözőszekrényeiben való tárolása tilos.

Közös programokon a kisgyermeknevelő által kialakított szabályrendszer érvényes, amely magában foglalja a játékeszközök használatára, az étkezések körülményeire, a gyermekek felügyeletére és a viselkedési szabályokra vonatkozó előírásokat.

Kérjük, hogy **minden esetben tájékoztassák a kisgyermeknevelőt**, ha a gyermekkel otthon vagy más helyszínen olyan esemény történt, amely a gyermek testi épségét érinthette (például: elesett, megütötte magát, horzsolást szerzett).

A fenti ismertetőt tudomásul vettem.

Dátum: .....

Aláírás: .....

szülő/gondviselő

II. sz. melléklet

Baleseti jegyzőkönyv

Intézmény neve, címe, telefonszáma	Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde, Csicsergő Mini Bölcsőde 6135 Csólyospálos, Kossuth utca 57. Telefonszám: 06/309224129
A balesetet szenvedő gyermek neve:	
Születési éve:	
Lakcíme:	
Gyógyszerérzékenysége:	
Egyéb allergia:	
Balesetet észlelő neve, elérhetősége:	
Baleset időpontja:	
Körülményeinek összefoglalása:	
Baleset típusa:	
Ellátás leírása:	

Szülő elérhetősége:	
Értesítés időpontja:	
Kik lettek még értesítve és mikor:	

Csólyospálos,

..... …… ……

Óvodaigazgató kisgyermeknevelő szülő

..... ……

tanú 1 tanú 2

III. sz. melléklet

Balesetek súlyosságai és teendők

Súlyos baleset

- Érzékszerv elvesztése
- Életveszélyes sérülések
- Csonkolás
- Artériás vérzés
- Halál

Teendők

- Elsősegély
- Mentő hívás
- Vezető és szülő értesítése
- Jegyzőkönyvezés tanukkal hitelesítve.
- Főigazgatót és az intézmény fenntartóját azonnal értesíteni kell.

Középsúlyos baleset

- Mérgezés
- Égés
- Áramütés
- Törés

Teendők

- Elsősegély
- Mentő hívás
- Vezető és szülő értesítése
- Jegyzőkönyvezés tanukkal hitelesítve
- Főigazgatót értesíteni kell

Enyhe balesetek:

- Ficam
- Szúrás
- Vágás

Teendők

- Elsősegély
- Vezető és szülő értesítése
- Jegyzőkönyvezés tanukkal hitelesítve
- Szükség szerint orvost vagy mentőt hívni

Horzsolás, ütés és harapás esetét a fejlődési naplóban rögzíteni kell, és a szülővel alá kell iratni.

I.15. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja

A Fenntartó és az Intézmény kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az általa nyújtott szolgáltatásokról a potenciális igénybe vevők széleskörű, korrekt, pontos tájékoztatást kapjanak. A szolgáltatás az igénybevétel lehetőségeit és feltételeit az ellátási területen élők számára, a helyben szokásos módon hozza nyilvánosságra, melynek formája a Fenntartó honlapja (www.csolyospalos.hu), az intézmény honlapja (www.cspovoda.hu), az intézmény faliújságja, valamint igény szerint az intézmény munkatársai személyes információval is szolgálnak.

XVIII. Legitimációs záradék

A Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde nevelőtestülete 100 %-os arányban elfogadta, (a 29-2/2026-os számú nevelőtestületi határozat alapján) a Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programját.

A Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programját Varga Lászlóné óvodaigazgató jóváhagyta.

Csólyospálos, 2026. 08.31.

Varga Lászlóné
Óvodaigazgató

PH.